26ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7205 — ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1909 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 27 Decembre 1909 — 26me année — N. 7205

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

Գրուքիւնք եւ չեն տրուիր

Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը։

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه قاپه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Cons/ple, Galata

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄԸ ԵՒ ԱՏԱՆԱՅԻ ՈՐԲԵՐԸ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՆՊԱՍՏ ՄԸ

„ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի կողմէ Կիլիկեան որբերուն

Տարեկան իբր 300-400 ոսկի

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՎԷՊ ՄԸ „ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ՄԷՋ

Ա. ՏԻՄԱՅԻ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՅԸ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՈ

Զանազան ներքին վարչական պատճառներով Արեւելք առժամապէս դադրեցաւ սեպտ. 20ին և ահա այսօր կը վերսկսուի՝ հակառակ կարգ մը նպաստաւոր տարաձայնութիւններու, որոնք կը ճգնէին հաւատացնել թէ այս կարեւոր ու երկարամեայ օրգանը վերջնականապէս փակուած է։ Այս ժամանակաւոր դադարին բուն նպատակն էր, ընդհակառակը, Արեւելքի տեւականութիւնը վերջնականապէս ապահովել՝ հաստատուն հիմերու վրայ դնելով անոր գոյութիւնը։ Մնաց որ, աւելի քան քառորդ դարու բեղմնաւոր կեանք մը ապրած թերթի մը համար երկու երեք ամսուան կարճ ընդմիջում մը զուրկ էր ոեւէ կարեւորութենէ։

Բայց այն միջոցին որ թրքահայոց կեանքին մէջ՝ կարճ դադարէ մը յետոյ այս թերթը իր դերը կուգայ վերսին ձեռք առնել, գեղեցիկ, օգտակար, օրինակելի ու գերազանցապէս աղնիւ քայլով մըն է որ կը փափաքի ողջունուիլ իր հայրենակիցներուն կողմէ։ Կ՚ո՞ւ հայ մը, աշխարհիս ոեւէ մէկ անկիւնը, որ ամիսներէ ի վեր սրտին խորը բուն կոստանգ մը չզգայ կիլիկեան ահաւոր եղեռնին դժբախտ ու անտիսական որբուկներուն համար, որոնք Հայ ցաւը կը պատկերացնեն այնքան եղերականօրէն։ Օրուան հրատապ ու արտաքին հարցն է անոնց պատսպարութեան, սնուցման ու դաստիարակման դժուարին գործը։ Եւ հակառակ որ ամիսներէ ի վեր հայ մամուլը՝ միանուագ՝ հայ դիւթութեան կոչ կ՚ընէ Կիլիկիոյ որբութեան համար ու հայ հոգեւորականութիւնը ամէն առթիւ հրաւէր կը կարդայ օգնութեան հասնելու անոր, դեռ ոչ միայն ամբողջական ու գոհացուցիչ բան մը չէ եղած մեր որբերուն կեանքն ապահովելու, այլ և եղածը աննշան է բաղդատմամբ ծովածաւալ թշուառութեան՝ որուն մատնուած են Մեծ եղեռնին անտէրունչ մնացորդները։

Ուրեմն, ամէն քայլ որ կ՚առնուի անոնց պիտանիին համար, արժանի է ամէն գովեստի ու քաջալերութեան։

Վերերեւցող Արեւելքի շուրջը բոլորուողները ահա դաղափարն յղացան գործնական, չշարիելի ու արդիւնաւոր միջոցով մը թերթը մասամբ ծառայեցնելու այնքան սրտաճմլիկ ու այնքան աղապատալից գործի մը ի նպաստ որպիսին է կիլիկեան որբերուն հոգացման հարցը։ Բայց, ներկայ պայմաններուն տակ հրատարակուած հայ թերթ մը նիւթապէս անկարող էր մէկ ձեռքէ հանել հարիւրաւոր ոսկիներու գումար մը սահմանել այդ գործին։ Եթէ մէկ ձեռքէ անկարելի էր, սրոշ ժամանակամիջոցի մը մէջ չա՛տ լաւ կարելի էր այդ նպատակն իրագործել։

Եւ ահա այդ նպատակին իրականացման համար է որ Արեւելքի ներկայ վարչութիւնը որոշած է, ըստ կրնայեալ այսօրուընէ, Կիլիկիոյ որբերուն յատկացնել՝

Ա.— Զեռքէ ծախուած իւրաքանչիւր Արեւելքի վրայ մէկ փարա։

Բ.— Վերաբացման թուականէն յետոյ գալիք բաժանորդագրութեան իւրաքանչիւրէն 10 դրշ.։

Գ.— Իբր 800 ոսկի թերթին ուղղեցած բաժանորդագրական պահանջին 100ին 25ը, այսինքն 200 ոսկի։

Դ.— Հարանիքի ծանուցմանց և մահաղդի վրայ 20ական դրշ.։

Ե.— Թաղ. Խորհուրդի, եկեղեցւոյ, պատարագի ծանուցմանց իւրաքանչիւրէն 5 դրշ.։

Հիմնուելով նախորդ տարիներու Արեւելքի հաշուեկշռին վրայ, այս միջոցով կարելի պիտի ըլլայ հանել՝ ի նպաստ Ատանայի Որբերուն՝ տարին իբր 300–400 ոսկիի գումար մը։

Եւ որպէս զի ամէն բան կանոնաւոր ըլլայ վարչութեանս կողմէ այս բարենպատակ կարգադրութիւնը հաղորդուած է Քաղաքական ժողովին որպէս զի պատկանեալ մարմնին կողմէ նշանակեալ ազգ. պաշտօնեայ մը ՈՒԶՈՒԱԾ ԱՏԵՆ ներկայանայ թերթիս դրասենեակը, ուր այս առթիւ տրամադրելի մնան ամէն օր, ամէն ժամ տետրակներն ու հաշիւները, գոյացած նպաստը գանձելու համար։

Ինչպէս կը տեսնուի, ընտրուածը յոյժ գործնական միջոց մըն է, որը առիթ կ՚ընծայէ հայ ընթերցողներուն շարունակ նպաստելու մեր Կիլիկիոյ որբերուն՝ առանց ասոր համար իրենց գրպանէն ուղղակի դրամ դուրս հանելու։ Պարբերաբար թերթիս մէջ պիտի հրատարակուին նաև Որբախնամին յանձնուած գումարները։

Ակ հայ ընթերցասէր ու որբասէր հասարակութեան կ՚ելնայ նուիրական պարտականութիւն մը կատարելու համար իրեն ընծայուած այս դիւրութիւնէն օգտուիլ և գնահատել այն ծառայութիւնը և զոհողութիւնը զոր յանձն կ՚առնէ Արեւելք։

* *

Այս առթիւ հարկ կը սեպենք ծանուցանել մեր այն բաժանորդներուն որոնք անցեալ և առկի տարուընէ իրենց պարտքերը չեն վճարած մեզ, որ վերջապէս բարեհաճութիւնն ունենան իրենց հաշիւը փակելու մեզ հետ ամէնակարճ ժամանակի մէջ։ Հակառակ պարագային որոշած ենք մինչեւ մէկ ամիս իրենց պարտքերը չվճարող բաժանորդներուն անունները հետզհետէ հրատարակել թերթիս մէջ, նկատելով որ այդ պարտաղանց ընթերցողները ոչ միայն թերթին դրամն է որ իւրացուցած պիտի ըլլան, այլ եւ Կիլիկիոյ խեղճ որբերունը, քանի որ յետամնաց բաժանորդներու հարիւրին 25ը կը թողունք որբախնամ գործին։ Արդէն պատրաստած ենք այդ բաժանորդներուն ցանկը, և պայմանաժամին լրումէն ետքը կը սկսինք մեր սիւնակներէն մէկը յատկացնել անոնց անուններուն հրատարակութեանը։ Եթէ այս միջոցն ալ ապարդիւն մնայ, օրինական հետապնդութեան պիտի դիմենք՝ մեր առնելիքներուն գանձմանը համար, որմէ ուղղակի պիտի օգտուին նաև Կիլիկիոյ որբերը։

Աւելորդ է ըսել որ Արեւելքի վերաբացման առթիւ, մեր պարտաղանց բաժանորդներուն թերթ ղրկելը կը դադրեցնենք՝ սպասելով որ իրենք բարեհաճութիւնն ու նաև աղնուութիւնն ունենան այս մասին տեղեկացնելու վարչութիւնս, ըստ այնմ վարուելու համար՝ միայն անշուշտ ներկայ առաջին թիւը կը ղրկենք իրենց սոյն ծանուցումը իրենց ուշադրութեանը և նկատառութեանը առարկայ դարձնելու համար։ Տարակոյս չկայ որ սոյն աղդարարութենէն կրնան նաև օգտուիլ մեր այն գործակալները, որոնք իրենց հին հաշիւները չեն փութացած կարգադրել մեզ հետ և կը սպասեն չես գիտեր ինչի՝՝ ամէնապերախտ պայմաններու ներքեւ հրատարակուած հայ թերթի մը դրամները իրենց տէրն հասցնելու համար։ Այսօրինակ գործակալներու հետ պիտի վարուինք այնպէս ինչպէս պարտաղանց բաժանորդներու հետ։

Թերթիս ներկայ վարչութիւնը վերջնականապէս ստանձնելու կերպով որոշած է թերթ ղրկել միայն անոնց որ բաժանորդագրութեան նամակին հետ կը ղրկեն նաև բաժնեգինը՝ մանտարոսով։ Տարբեր եղանակով թերթ ուղելու ամէն դիմում կը մնայ անպատասխան։ Ամէնադառն փորձերէ յետոյ, հաստատապէս որոշած ենք չենթարկուիլ ծանր ու անմիտ ծախքերու՝ ձրի թերթ կարդացնելու համար այնպիսի հայրենակիցներու, որոնք եթէ թերթ կարդալուն օգուտները այնքան լաւ սորված են, միւս կողմէ շատ դէշ կերպով գիտեն այն պայմանները որոնցմով թերթ մը կարդացուելու եւ մատուցական հաճոյք պատճառելու վիճակին կը հասնի։ Մանաւանդ այսուհետեւ հարկադրուած ենք բացարձակապէս այս գործնական մեթոտին հետեւիլ, քանի որ ամէն մէկ բաժնեգինի վրայ իսկոյն 10 դրուշ պիտի վճարենք Կիլիկեան Որբախնամին, պարագայ մը որ արդէն ինքնին բարոյական պարտք կը դնէ Արեւելք կարդալ փափաքողներուն վրայ՝ կանխիկ ղրկել բաժանորդագրութեան փոխարժէքը։

Հետեւապէս անպայման ԿԱՆԽԻԿ։

* *

Կը խնդրենք մեծաւոր եւ հեռաւոր դաւառներու մեր թղթակիցներէն որ բարեհաճին, առաջին թերթն ստանալնուն, վերսկսիլ իրենց թղթակցութիւնները, որոնց այնքան լայն ու կարեւոր տեղ մը տրուած է միշտ Արեւելքի մէջ։ Միայն կը խնդրուի մեր աղնիւ թղթակիցներէն որ որքան կարելի է խուսափին իրենց գրութիւնները աւելորդ խորհրդածութիւններով խճողելէ։ գրեթէ միշտ չոր իրողութիւններուն պատկերացումը ինքնին շա՛տ աւելի պերճախօս է քան թէ անոր մասին երկարաբանուած աւելորդ խորհրդածութիւններ։

Բնդհանուր՝ հայութեան սիրելի է։ անոր ամէն մէկ բարախումն պէտք է ցոլացուած տեսնուին մեր մամուլին մէջ, ու այս տեսակէտով Արեւելք լայնօրէն իր պարտքը կատարած է անցեալին մէջ, ու պիտի կատարէ յառաջիկային ալ։

Մեր թղթակիցները պէտք է ծայրայեղօրէն ուշադիր ըլլան խաղալիք չդառնալու կուսակցական կիրքերու, ինչպէս նաեւ հակակուսակցական էնթրիկներու, որոնք դժբախտաբար կը վրդովին, ուրեք ուրեք, հայկական արդէն չափազանց վշտալից կեանքը և յառաջդիմութեան գործին արգելք կ՚ըլլան։ Թղթակցի մը առաջին առաքինութիւնը պարտի ըլլալ Անկողմնակալութիւնը։

* *

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (1)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏՈՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ ՔՐԻՍԹՈ

Ա.

ՄԱՐՍԻԼԻԱ·— ԺԱՄԱՆՈՒՄ

1815 փեբր. 24ին, Նոթր-Տամ որ լա Կարպի պանդոքը ծանոյց Ֆարաօնի եռակայմ նաւուն անցքը, որ Իզմիրէն, Թրիէսթէն և Նաբոլիէն կուգար։

Ըստ սովորութեան, ծովեզերքի նաւաշէջ մը իսկոյն ճամբայ ելաւ նաւահանգստէն, Ի՛ն դղեակին մօտէն անցաւ և գնաց մօտեցաւ նաւուն Մորժիոն հրամանատարին ու Ռիֆոն կղզին միջեւ։

Սէն-Ժան ամրոցին սարաւանդը հաւաքքիրներով լեցուած էր ընդհանուր, ինչպէս սովորութիւն եղած է. որովհետեւ Մարսիլիոյ մէջ մեծ եղելութեան մը կարգը անցած է նաւու մը ժամանումը, մանաւանդ երբ այդ նաւը Ֆարաօնի պէս հին Փռանսայի նաւագործարաններուն մէջ չինուած, սարուած և յարդարուած է, ու կը պատկանի քաղաքացի նաւաւէրի մը։

Սակայն նաւը կը յառաջանար. անվրդանդ անցած էր նեղուցը, որ բացուածէ երկաշարժի ցնցման հետեւանքով՝ Բալեարէներ կղզին ու Նարբոն կղզին միջեւ։ Բոմէկը անցած էր հայեկի երեք առագաստները, եռանկիւն առագաստը և յետառագաստը պարզած. բայց նաւը այնքան դանդաղ ու տխրագին երեւոյթով մը կը յառաջանար որ հետաքրքիրները, դժբախտութեան մը նախազգացումով, իրարու կը հարցնէին թէ ի՞նչ կրնար պատահած ըլլալ նաւուն մէջ։ Սակայն նաւարկութեան փորձառու եղող մարդիկ կը հաստատէին թէ նաւուն բան մը եղած չէր, եթէ երբեք արկած մը իսկ պատահած ըլլար. որովհետեւ լաւ կառավարուած նաւու մը պէս կը յառաջանար ան. խարիսխը նետած էր ու կայմակալ չուանները քակուած էին. նաւուղիղը կը պարտաստուէր Մարսիլիոյ նաւահանգիստին նեղ մուտքէն անցընելու նաւը, իր մօտ ունենալով երիտասարդ մը, արագ շարժուածներով ու արթուն աչքերով։ Այդ երիտասարդը կը հսկէր նաւուն իւրաքանչիւր շարժումին վրայ և կը կրկնէր նաւուղիղին հրամանը։

Բազմութեան դգացած տարտամ մտահոգութիւնը մանաւորապէս ի յայտ կուգար Սէն Ժանի սարաւանդը գրաւուողներէն մէկուն դէմքին վրայ. այդ մարդը անհամբերութենէն չկրցաւ սպասել որ նաւահանգիստ մտնէ նաւը. փոքր մակոյկ մը նետուեցաւ և հրամայեց նաւավարին՝ Ֆարաօնը դիմաւորել. մակոյկը նաւուն մօտ հասաւ Ռէզէրվ ծովախորշին դիմաց։

Բայց մարդուն գալը տեսնելուն պէս, երիտասարդ նաւաղը նաւուղիղին քովէն հեռացաւ և գնաց նաւուն ներքսանեանին կրթնեցաւ, գլխարկը ձեռքին մէջ բռնած։

Տասնրուութը քսան տարեկան երիտասարդ մըն էր՝ բարձրահասակ, նրբաւարտ մարմնով, աղուոր սև աչքերով ու երեսնսագոյն մազերով. անվրդով ու աներկիւղ մարդու մը երեւոյթ ունէր, բան մը որ յատուկ է այն մարդոց, որոնք իրենց մանկութենէն վարժուած են վտանգին դէմ ոտքելու։

—Ա՛հ, դո՛ւք էք եղեր, Տանթէս, աղաղակեց մակոյկին մէջ գտնուող մարդը. ի՞նչ պատահեցաւ, եւ ինչո՞ւ համար տխուր երեւոյթ մը կը պարզէ ամբողջ նաւը։

—Մեծ դժբախտութիւն մը, պարոն Մօրէլ, մանաւանդ ինծի համար, պատասխանեց երիտասարդը. Զիվիթա-Վէքիայի առջեւ կորսնցուցինք մեր աղնիւ նաւապետը՝ Լէքլէր։

—Նաւուն բեռ՞ը, հարցուց նաւապետը աշխուժով։

—Պարոն Մօրէլ, ապրանքները լաւ վիճակի մէջ հասած են. կարծեմ թէ այս մասին գոհ պիտի մնաք, բայց սա խեղճ նաւապետ Լէքլէր...

—Ի՞նչ պատահեցաւ անոր, հարցուց նաւաւէրը, զգալապէս սիրտնեղած, ի՞նչ պատահեցաւ այդ ազնիւ նաւապետին։

—Մեռաւ։

—Ծովը ինկա՞ւ։

—Ոչ, պարոն. ուղեղային տենդէ մեռաւ սոսկալի տառապանքներու մէջ։

Ցեսոյ իր մարդոց դառնալով, ըսաւ.

—Ա՛ն, ամէն մարդ իր գործին գլուխը՝ նաւը խարսխելու համար։

Նաւաղները հնազանդեցան։ Նոյն պահուն, ուրիշ մասը նաւաղներէն ոմանք լարածիգ չուաններուն վրայ խոյացան, ուրիշներ՝ առագաստածիգ չուաններուն և հանգրէնիներուն վրայ։

Երիտասարդ նաւաղը թոյլ ակնարկ մը ձգեց նաւային աշխատութեանց այդ ըստկզբնաւորութեան վրայ, եւ տեսնելով որ իր հրամանները կը գործադրուէին խստակցին քով դարձաւ։

—Ի՞նչպէս պատահեցաւ այդ տեսակցութիւնը, շարունակեց նաւաւէրը, խստակցութիւնը վերսկսելով այն տեղէն ուր ձգած էր երիտասարդ նաւաղը։

—Աստուա՛ծ իմ, բոլորովին անակնկալ կերպով. նաւահանգստի հրամանատարին հետ երկար խօսակցութիւն մը ունենալէ յետոյ, նաւաւէր Լէքլէր Նարբոնէն մեկնեցաւ խիստ յուզուած վիճակի մէջ. քանիշորս ժամ ետքը տենդը բռնեց. երեք օր յետոյ մեռած էր արդէն...։ Սովորական յուղարկաւորութիւնը կատարեցինք. հիմա ան կը հանգչի Էլ-Ճիլիօ կղզին առջեւ, կախմահիճի մէջ փաթթուած պատշաճօրէն, երեսունվեց սանդիմոց գնդակ մը ոտքերուն և հատ մըն ալ գլխուն կապուած։ Այրին պիտի յանձնենք իր պատուոյ խաչը և սուրը։ Տասը տարի պատերազմի Անգլիացիներուն հետ, և յետոյ ամենուն պէս, իր անկողնին մէջ մեռնիլ, բախտաւորութիւն մըն է ինքնին, յարեց երիտասարդը, որ հետզհետէ մխիթարուած կ՚երեւար։

—Բէ՛հ, ի՞նչ կ՚ուզէք որ ըլլայ. ամենքս ալ մահկանացու ենք. պէտք է որ հինները տեղ բան նորերուն, առանց որեւ յառաջացում չըլլար, և քանի որ դիս կ՚ապահովէք թէ նաւուն բեռը...

—Լաւ վիճակի մէջ է, պարոն Մօրէլ. կ՚երաշխաւորեմ այդ մասին։ Աւասիկ ճամբորդութիւն մը՝ որ 25,000 ֆրանքէն պակաս չտե՛ղի ձգէ։

Փարոսը անցնելէ յետոյ, երիտասարդ նաւաղը աղաղակեց.

—Առագաստները ամփոփեցէք։

Այդ հրամանը այնքան արագութեամբ գործադրուեցաւ որքան կարելի է պատերազմական նաւու մը մէջ։

—Ամէն կողմ ամփոփեցէք առագաստները։

Վերջին հրամանին վրայ, բոլոր առագաստները վար իջան, ու նաւը սկըսաւ յառաջանալ անդգալի կերպով, արդէն իսկ ստացած մղումին շնորհիւ։

—Պարոն Մօրէլ, հիմա եթէ կ՚ուզէք նաւ ելլել, ըսաւ Տանթէս, նաւաւէրին անհամբերութիւնը տեսնելով, աւասիկ ձեր հաշուակալը՝ Պ. Տանկլառ, որ իբրեցիկէն դուրս կ՚ելլէ։ Ան պիտի կրնայ ձեր փափաքած տեղեկութիւնները հաղորդել ձեզի։ Ես պէտք է հսկեմ խաբրօսխումին վրայ և ազաւորի երեւոյթ տամ նաւուն։

Նաւաւէրը կրկնել չտուաւ այդ հրամանը։ Տանթէսի կողմէ իրեն նետուած պարանը բռնեց, եւ այնպիսի ճարտարութեամբ որ պատիւ կը բերէր ծովային մարդու մը, սկսաւ վեր ելլել նաւուն

(Շարունակութիւնը տես Դ. էջ)

Նոր Արեւելքին համար իբրեւ թերթոն ընտրեցինք անմահն Ալեքսանդր Տիւմայի գլուխ գործոցը՝

ԿՈՄԱ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՈ

որուն համբաւը ամենազարական է և որ բոլորովին անծանօթ է մանաւանդ մեր նոր սերունդին։ Մէկ քանի օր, Թերթօնին սկիզբները կը զետեղենք առջի օրուան Թերթօնին ամփոփոյթը, որպէս զի առաջին և յաջորդ մէկ քանի թիւերը չվարդացողներ իսկոյն վերահասու ըլլան եղելութեան եւ կարենան շարունակել վէպին ընթերցումը։

Ազգային, ներքին, քաղաքական կեանքին նորադոյն և ամենէն շահեկան լուրերն ու տեղեկութիւնները պիտի երեւնան Թերթիս մէջ, զոր հեռաքերքրաշարժ և օգտակար ընծայելու համար ոչ մէկ ջանք չը պիտի խնայուի այս Թերթին տալու համար՝ հայ մամուլին մէջ՝ վայել դիրքը, զոր ունեցած է յարաժամ եւ որուն արժանի է այնքան։

ԵՐԵՔ ԱՄՍՈՒԱՆ ՄԻՋՈՑԻՆ

Ազգային ու պետական կեանքը դէպքերով բեղմնաւոր չեղաւ վերջին եռամսեայ շրջանին, ուր Արեւելք ընդմիջումի մը ենթարկուեցաւ։ Սակայն չի նշանակեր սակայն թէ մամուլորպէս մեր ազգային կեանքը խաղաղ ու միապաղաղ ծովի մը երեւոյթը պարզեց։ Ընդհակառակը, ներքնապէս, հայ կեանքը կը շարունակէ փոթորիկ սաստկանալ քամիներէ, ու սահմանադրական թոյլատու և յարաբերապէս ազատ շրջանի մը ակ յառաջդիմութեան ու զարթնումի անհրաժեշտ գործը կը կաղայ, հեռի ներշնչելէ այն յոյսերը զոր իրաւամբ կը մնացեալինք՝ մեր ներկային ու մանաւանդ մօտաւոր ապագային մասին՝ երբ մեզ կալանդող պինդ կապանքները իրզուերան վերջապէս, անակնկալ կերպով։

Թրքական մամուլը, որուն ենթարկուած ահաւոր ճնշումին դէմ տարիներով գանգատեցանք, նկատելով որ անիկա, այդ պայմաններուն տակ, անկարող էր իր բարոյական դերը կատարելու մեր հանրային կեանքին մէջ, այդ մամուլը իր դերին մէջն է հիմակ երբ ոչ ճնշում կայ, ոչ կանխարգել գրաքննութիւն և հետեւաբար ի վիճակի է ուզածին պէս կատարելու՝ վերածնութեան գործին մէջ իրեն սահմանուած լայն բաժինը։

Ի՞նչ կը տեսնենք սակայն. լրագրական անխնայ ու անվերջ բզթտումի հանդիսադրութիւն մը, որուն նմանող երեւոյթ մը գտնելու համար հարկ է երթալ երկու երեք տարի ետ, արտասահման, կուսակցական և ոչ-կուսակցական հայ մամուլին, որ տասներեք տարի շարունակ ոխերիմ պայքարի ասպարէզ մը պարզեց՝ խառնաւոփոթութեան մասնակցելով ազգային-յեղափոխական կեանքը։ Ով կրնար երբեք մտածել որ ան հիմակ ալ մինչեւոյն վշտաբեր ու ախտաբեր կացութեան առջեւ պիտի գտնուէր հայութիւնը ճիշդ այն բոպէին որ ինքնամ, ոգեւորման, զարգացման ու բարձրացման ոգին է գերազանցապէս։

Առանց սակայն իրեր սոնել փոձելու այս երեւոյթին շարժառիթները, զոր այնքան ալ դժուար չէ բացատրել, կը յուսամ զայն ու կ'անցնիմ՝ անոր վերադառնալու համար յառաջիկայն։

Պաշտօնական գետնի վրայ, Թրքահայոց կրօնական ու քաղաքական պետին մեկուսացման ներկայացուցած առաջարկը չէ վերջացած դեռ. ու օրուան ամենէն հրատապ հարցը կը մնայ Դուրեան Ս. պատրիարքին հրաժարականը։ Ոչ մէկ հայ պատրիարքի հրաժարման պարագան այնքան կնճռալից ու չուարեցուցիչ հանգամանքով մը ներկայացած է որքան Դուրեան պատրիարքինը. Ներքնապատանգամ, որուն հրաժարականի համար ունեցած մասնաւոր հանգամանքները պատմական եղած է, իր խստիւղի անչուք բնակարանը յանախաբէպ ենթակայացուցիչներուն մէջ այնքան կորովի յամառութիւն չէր դներ որքան այժմ՝ իր դրդիչ պատրիարքը, որուն որքան դրդարութեան վարմ դատը պաշտպանելու համար ի յայտ բերած խրոխտ ու անդրդեւելիութիւնը նոյնքան եւ իր ներկայացուցած ազգին կենսական շահերը չվտանգելու համար ցոյց տուած անկրկուն ոգին ազգային ընդհանուր գրանցման ու հաւանութեան առարկայ կը դառնայ եւ այնուհետեւ չորս ծագերէն, ի՛ր ոգեւորելու բոլոր Հայերուն համակրանքն ու քաջալերանքը, Անշուշտ կան եղադրողներ մեր պատրիարքին այս քիչը երկարաձգ յամառութիւնն ու անտեղի վարմունքը կատարական թերեւս ու պատիպատ դիրքումներուն անդէպ, որոնք կը մատնեն, յայտնապէս ու բարձրօրէն, «փտարէի մասլանդ»ին, բռնապետական, բորբոսած մեծամը ու անոր դեռ մատուցուած յարգանքը՝ անմանդրական բէժիմին ալ ներքեւ։ Այս մեղադրանքը, սակայն, մաղի չափ կրնար պակասեցնել Հայոց Պատրիարքին հասուած ուղղութեան բարձր, ազնիւ ու ազնիւ հանդիսանքը, որ անհրաժեշտ արձագանգ մը որ առնուեւ այդ ծայրայեղ քայլը։ Լա՛ռ իս, մեադրելին աւելի սանք են որ այդ հրապարակային կնճիռը պատրաստելէ յետոյ՝ այն հարթելու միջոցներուն կիրառուելիք մէջ ակար կամ անբաւարարաբար գտնուեցան ու եւաքն ալ այդ գործին հասնիլ ուրիշներուն։

Բայց ոչինչ կայ հոգ ընելիք. պրդարութեան գործադրումին համար առնուած ամենէն յանդուգն քայլերն անգամ վերջի վերջոյ կ'ունենան իրենց օգտակար արդիւնքները։ Դուրեան պատրիարքի անյեղլի ու տոկուն վարմունքէն ամէն պարագայի մէջ ազգը չէ որ կը վնասուի, և նոյն ինքն անկէց կ'օգտուի օսմ. սահմանադրական կառավարութիւնը, որ թէև ստիպմամբ, բայց վերջապէս արդարութիւնը գործադրելու գեղեցիկ հարկին մէջ կը գտնայ ինքզինքը։ Առանց Հայոց պատրիարքին ընդդիմադրութեանը, արդարութիւնը քիչ մըն ալ ոտնակոխ պիտի ըլլար հաւասարութեան ու արդարութեան անունով պարծենցող մեր պատուական տերութեան մէջ։

Ազգային պատասխաններու շարքին մէջ Ս. Փրկչեան որբանոցին հարցը կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ՝ իբրեւ ամէնէն ցաւալիներէն մէկը։ Որքեր, որ տարիներով պատսպարուած են այդ հաստատութեան մէջ, օր մը յանկարծ վեր առին ապաստարանութեան դրօշը և անմիջապէս տեսականէն գործնականի անցնելով իրենց դատախարակները գրաչեցին։ Արտաքին թեղադրութեան գոյութիւնը կասկած չի վերցներ։ Զարթնում մըն էր այս, բայց չափազանց ազնիւ ու անհանդուրժելի կերպով բուռն։ Տկար, մասամբ վատասերած, մոլորած ազգի մը համար, ինչպէս է մեր ազգը, ծայրեղ շարժումները ոչ միայն չեն տար իրենցմէ սպասուած օգուտը, այլ եւ քի՛չ մըն ալ կը հրեն դէպի անորոշ, խաւարային ու անծանօթ ճամբաներ, որոնք գանուածներու կը յանգին։ Որբանոցը ամէն բանէ առաջ կրթական հաստատութիւն մըն է, որուն հոգին ու ջիղն է կարգապահութիւնը. սակայն անգամ մը խանգարուած, խե՛ղը տեւ այդ կրթարանին։ Ի՞նչ ալ ընեն անոր բարեկարգութեանը մասին, անիկա երկար տարիներու համար կրթական խանգարուած մշակոյթ մըն է, վնասն ի՞նչ կարգապահութեան թուանալից ոգին այդ խեղճ ազգ սրտին մէջ տեղաւորուած է եւ արիւնին խառնուած վերնականապէս։ Դալով ուսուցչական մարմինին, որուն քով յայտնապէս անհագին չափով կայ բամբի պակասութիւն, ուղղակի պատասխանատուութիւն ունի Որբանոցին տանտիրութեանը մէջ, և չատ նպատակայարմար է Քաղաքական ժողովին վերջին կարգադրութիւնը՝ ուսուցչական կազմն ամբողջովին լուծելու։ Այլապէս կարելի չպիտի ըլլար փրկել այդ կարեւոր հաստատութիւնը։

Այս և նման տրամալի երեւոյթներու քով ի հանդէս կուգան, անշուշտ, պատվարար երեւոյթներ ալ, որպէսզի է այն լուսաբարդաւանդ, անխոնջ գործունէութիւնը որով կը յատկանշուին Միացեալ-Ընկերութիւնները, Հայուհեացը, Դպրոցասիրացը եւ ուրիշներ, որոնք հոգոյ ճիգով մը կը ձեռնարկեն ազգային դատարարութեան բարեկարգ գործին։ Առանց այս մեր ու բեղմնաւոր գործունէութեանը, որուն չուշնը անուշ զեփիւռի մը պէս կը տարածուի մեր հայրենիքին աւերներուն վրայ, ոչինչ կը մնար մեզ, այս պահուս, եթէ ոչ ողբալ մեր անպարագիծ թշուառութեանը վրայ և յուսահատիլ մեր վերականգնումին։

Վերջին երկու ամիսներուն միջոցին, Կիլիկիան մնաց անփոփոխ իր աւերակներուն վրայ, ու ազգային մեծութեանը քով՝ զայն դարմանելու համար թափուած ջանքերը մանրադիտական արդիւնք մը միայն կ'ունենան եւ կարծես անուն ժամանակի մը պէտք կայ Միջերկրականի եղերքը Թուրքիան նորէն օգտագործելու համար բարգաւաճ, չէն ու բազմամարդ նահանգով մը, ինչպէս էր երբեմն մեր ցանկալի ու ազուր Կիլիկիան։

Կանանները, որոնցմէ ճօճեցան, վերջապէս, մեծ եղեռնագործութեան ամենէն սեւ ճակատին մէկ քանին, զգաստացուցիչ յատկութիւն մը ունին անտարակոյս նահանգի մը համար ուր արիւնարբու ոճրագործներ հաղարներով կը համբուրեն դեռ. բայց ո՞քան աւելի ազդու և զգաստացուցիչ պիտի ըլլար այն պաշտօնական նշանակումը, որ կրնայ բիսիլ երկրին բարձրագոյն օրէնսդրական մարմինէն, Օսմ. Երեսփ. Ժողովէն։ Կիլիկեան եղեռնին հարցը վերջապէս պէ՛տք է որ ելլայ այդ ժողովին առջեւ, եւ երբ կը գտնուին նոյն իսկ հայ երեսփոխաններ որոնք արիութիւնը կ'ունենան 40 ուղեւորներով ընկղմած առագաստանաւի մը արկածին առթիւ հարց բարձրացնել նոյն այդ ժողովին առջեւ, աշխարհի ամենէն զարմանալի ու հակասական բաներէն մէկը պիտի ըլլայ երկրի մը Խորհրդարանին առջեւ բերելէ քաշուիլ հարց մը, որ պիտի յուզէ ոչ թէ 40 այլ քսան հազար մարդկային արարածներու բռնական ոչնչացումին ու ամբողջ նահանգի մը այրեցաւեր կործանումին խնդիրը։ Ու ես չեմ հաւանար թէ օրէնքի ու արդարութեան ներկայացուցիչ ժողով մը սովորական արկածի մը հարցումն զբաղիլ ուզէլէ եւրը ինչպէս պիտի գժկամակի իր սեղանին վրայ ընդունիլ գոյութիւն հարցի մը, որ մարդկային հազարաւոր օգտակար գոյութիւններու ջնջումին պատճառական նշանակումը պիտի պահանջէ։ Աշխարհի խորհրդարանական տարեգրութեանց մէջ մէկ հատիկ ու սննամբնթաց պարագայ մը պիտի ըլլայ ասիկա, որ, ախոս, սեւ տառերով պիտի արձանագրուի մեր երկրին պատմութեան էջերուն մէջ։

Համբերենք սակայն, մենք որ ա՛նքան սորված ենք համբերել։

Օսմ. պետական իրաւարարութեանց գետնին վրայ նմանապէս ոչինչ ապառուու վրդովեցուցիչ։ Սեռամեայ շրջանի մը մէջ, Լենչի խնդիր մըն էր որ եկաւ մեր քաղաքական հորիզոնը մթագնել եւ քիչ մնաց ներքին յեղաշրջութիւն մը պատճառէր նախարարական ոստնապով մը, որը կրնար աղէտաւոր հետեւանքներու յանգիլ, որքան ալ մեր Հայերուս տեսակէտովը ներկայ դանիլեը նպաստաւոր տրամադրութիւններով լցուած չըլլայ ու օգտակար կարգադրութիւններով արժանացած չըլլայ ընդհանուր համակրութեան։ Սեւ ուժերու թաքուն գոյութիւնը դեռ վտանգ մըն է այս երկրին համար, ու սահմանադրական մեքենային պտոյտ մէկ խանգարումը գուցէ պատճառութիւն ընծայէ այդ սեւ ուժերուն գլուխ բարձրացնել նորէն ու տակն ու վրայ ընել ամէն բան։ Սա՛մ թէ ինչու մաղթելի էր որ ներկայ դանիլեը տեւէր տակաւին։

Օսմ. Խորհրդարանը իր երկրորդ նրստաշրջանին սկզբնաւորութեանը մէջ իր ազատական և հակաբռնապետական ոգիին փայլուն և հանդիսաւոր մէկ ապացոյցը պիտի տար՝ ազնուկի և անորոշութեան մէջ չխեղդելով այն առաջարկը, որով օսմ. կայսրութիւնը երեսուն երեք տարի չարունակ քանդող ժուռնալ ըսուած անիծեալ գրութիւններուն հրապարակումը կը պահանջէր։ Ի՞նչ հրաշալի, կորուկ և օրինաւոր մտքոյ վերջնականապէս ջախջախելու դըրլուսն այն իժերուն որոնք իրենց դժոխային ժուռնալներովը անհամար կեանքեր վանգեցին ու երկիրը փճացման առաջնորդեցին։ Օսմ. Երեսփ. Ժողովը, ուստ չկրցաւ այդ հզօր ու փառաւոր ֆէտվան ընել, ու իրենց ծակերուն մէջ պահ՝ մը սարսափէ դողդոջացաւ ժուռնալճիները ազատ չունչ առին նորէն։ Բաղդաւոր Մշուռառականներ։ Երեսփ. Ժողովի առենապետին ներողամտութեանը թող փառք տան։

Հապանգ կերպով այսքան միայն կարելի է ամփոփել վերջին եռամսեայ կացութիւնը մեր երկրին ազգային ու հանրային կեանքին, որուն ա՛լ այսուհետեւ կը հետեւինք օրն օրին բոլոր դրուագներուն, վերլուծումն ընելով անոնց, միշտ հանդարտ ոգւով, անկողմնակալ ու անայլաբարոյ ուղղութեամբ, հեռու մնալով մասնաւորապէս մեր մամուլին մէջ մասին այն խուլ և ոսկերիմ պայքարներուն կրկնէն, որուն մէջ անոյշ կ'ըլլայ կը կորնչի նպատակը որուն պիտի ձգտէր մեր մամուլը տարամերժօրէն և զոր անպատճառ պիտի հետապնդէր, ի գին ամէն զոհողութեան, մեր ազգային վերածնութեան սիրուն համար։

Եր. Սրմաբէեանլեան

ԹԱՓՈՌՈՒՄՆԵՐ

ՕԱՆՆԱԼԻԻ ԽՆԴԻՐ...

Յատիսենական խնդիր մըն է Բուժելիի Պուլկարներուն և Յոյներուն եկեղեցական խնդիրը...

Սկիզբ ունի՛ բայց վախմամ՝ ո՛չ...

Բ. Դուռը ամէն քան ընել կուզէ այդ վէճը կարգադրելու համար, բայց կը կարծեմ թէ՝ հակառակ իր փափաքին այնքան հեշտ և դիւրին չէ անմիջապէս «եղիցի՛»ն ըսել այս... եկեղեցական խնդրի մասին։

Օսմ. կառավարութիւնը կրնար իր... մտկիթին խնդիրը ունենալ՝ իրրեւ իսլամ, բայց եկու տես որ իրրեւ պէյա իր գըլխաւորվրայուսիեկեղցին խնդիր մըն ալ որուն կարգադրութիւնը և լուծումը դժուար է այնքան, որքան դժուար չէ գուցէ լուծել... Կրէտէի հարցը։

Յոյնի և Պուլկարի խնդիր...։

Ամէն օր Բուլգարիի մէջ այս կամ այն կողմը... եկեղեցի մը կը փակուի և բանալիները գրպան կը դրուին՝ իբրեւ թէ՝ եկեղեցիները այլեւս դադրած ըլլային... Աստուծոյ տունը ըլլալէ։

Ո՛չ մէկը տեղի կուտայ և խնդճ Բ. Դուռը այս երկուքին մէջ... կը տատանի լոսոսի բռնուած Դաւդիդի՝... Մախասուսեռապաւ չդգենաւերուն պէս։ Բ. Դուռը ի՞նչ կրնայ ընել երբ դուռները կը գոցին և բանալիները կը տանին։

Բնականաբար դիւրին է նոր բանալի մը չունենալ տալ ոնեէ երկաթագործի, բայց դուռը բանալէ վերջ այնքան դիւրին չէ գոցելը արգիլել։

Մեկ դարմանը, կրնան ոմանք, կառավարութեան կողմէ քանի մը հազար եկեղեցիներու չինութիւնն է, բայց ինդիր է թէ ուրկէ՛ կարելի է գտնել քանի մը միլիոն այդքան եկեղեցի չինելու համար։

Ելեւմտական նախարարին կը մնայ գտնել ոսկիի նոր... հանք մը և կամ Եւրոպայի դրամատէրներ՝ ինքելու համար եկեղեցական նոր... փոխառութիւն մը։

Առ այժմ Ճակատ պէյ Բուլգարիա է. այդ երկրին մէջ չեմ յուսար որ ոսկիի հանքեր գտնուին, թէեւ ոսկեգոյն մաղերով ազիկներ, կրնան իրաշեկներ, չատ կան...։

Ի՞նչ ընել պէտք է ուրեմն կը հարցնէք ինծի, որ ոչ քաղաքագէտ եմ, ո՛չ հասարակական յայտնի գործիչ և ո՛չ ալ... ազգ. դիւանագէտ. բայց վերջապէս այս բանալիի խնդիրի մասին կրնամ կարծիք մը յայտնել և ճամբայ մը ցոյց տալ, որ, ինչպէս միշտ, այս անգամ... ուղղակի Հոմ կը տանի։

Թուրք կառավարութիւնը առանց ժամանակ կորնցնելու պատուիրակութիւն մը ղրկելու է... Հոմ Պապին՝ որպէսզի միջնորդէ Պետրոս Առաքեալին մօտ...

Եւ վասան եկէք որ Պետրոս Առաքեալ անմիջապէս կը լուծէ այս խնդիրը մասնագէտ ըլլալով այս տեսակ բանալիական խնդիրներու մէջ և յետոյ, ինչպէս գիտեն Ս. Գիրքը... կարդացողները և ... Աւետարանի ու Տանարի ընթերցողները, Պետրոս Առաքեալին քովն են... Արքայութեան բանալիները։

Թովմաշրջիկ

ՊԱՏԱՐԱԳԱՅԻՆ

ԲԱՏԵՐԱԿԱՆ

«ԹՐԻՊԼԻ»։ — Արչլեան – Արմենեան թատերախումբը Ուրբաթ գիշեր ներկայացուց Կր. Կէյի Թրիպլին, — քաղուած Մուրլյի հռչակաւոր վէպէն, — որ իր անցեալ տարուան ներկայացումով բաւական մեծ ընդունելութիւն գտած էր։

Թատերախաղը արդէն ծանօթ ըլլալով հասարակութեան՝ զանց կ'ընենք այս անգամ խօսել նիւթին մասին։ Բիւս ա թեզ մը չէ Թրիպլին և ոչ ալ գաղափարի տակէտով բարձր կամ յայտնի գործ։ Իր գլխաւոր հետաքրքրական հանգամանքն է ցնցող դրամ մը ունենալը իր մէջ։ Իր պոհեմական դրուագներու արտայայտութեան մէջ մասնաւոր իրական կեանքի ցոլացումն է. և ինչ որ աւելի չտնգրգռական կողմ մը կուտայ թատերախաղին գեղական նոր յայտնութեան մը վրայ հիմնուած ըլլալն է, որովհետեւ խաղին գլխաւոր առանցքը կը դառնայ մագնիսացումի չուրջ։

Խաղը իր ընդհանուր հանգամանքով յաղող անցաւ՝ թէեւ տեղ տեղ չատ դանդաղ։ Պ. Արչլեանն՝ որ անցեալ տարուան պէս յաղող էր ու տպաւորիչ, և Տիկ. Արմենեանէ զատ՝ անցած տարուանէն աւելի լաւ ու արտայայտիչ, միւս դերակատարները ընդհանրապէս տկար էին նախորդ ներկայացումին հետ բաղդատելով։

Այս երկրորդ անգամն է որ մեր ուշադրութեան կը զարնէ թատերախաղին լեզուին մէջ ցոյց տրուած անխնամութիւնը. խաղին գեղեցկութենէն և ընդհանուր տպաւորութենէն կորնչցնել կուտան անհարկի կերպով գործածուած օտար բառեր, ինչ որ բաւականին աւելի կար այս խաղին մէջ. նաև «սատանան տանի»ներու հակայ թափօր մը՝ նոյն իսկ այն տեսակ լուրջ վայրկեաններու մէջ, ուր արտայայտութիւնը աւելի ծիծաղելի կը դառնայ։

Բեմադարձը և հագուստները բաւական լաւ էին. սակայն դիմաշնութեան մէջ չատ անխնամ գտնուած էին այս անգամ՝ բացի Տիկ. Արմենեանէն, Պ. Արչլեանէն և մէկ քանի ուրիշներէ։

Տիկ. Արմենեան իր ամէնէն աւելի քնքուշ և ամէնէն աւելի ինորհալի դերերէն մէկուն մէջ էր։ Նկարչական մտքի իր միամիտ աղջկան տիպարին մէջ պէտք եղածին պէս ինորհալի էր ան. իր մաքնոցացումի վայրկեաններուն կրցաւ յաղող արտայայտիչ դնել. վերջին սթափումի վայրկեանին չատ զգայուն էր ու յուզմունքոտ, իսկ իր հիւանդութեան և հանդարտ հոգեվարքի պահերուն՝ այնքան բնական էր, այնքան մելամաղձոտ ու միամիտ։ Միայն վերջին չունէր էր որ չկրցաւ պէտք եղածին պէս աւանդել, հանդարտ հոգեվարքի մը վերջ՝ հեւքոտ և ցնցուած մահուան ղունչ մը արձակելով։ Զայնի, շարժուածքի և դիմական արտայայտութեան մէջ յաջ է էր այս անգամ ալ, սակայն չեղաները քիչ մը չափէն աւելի մահնչուն էին։

Պ. Արչլեան այս անգամ ալ վարժ էր ու յաջող. իր հպարտ երամիչտի արտայայտութիւններուն մէջ՝ ուր երաշխառն յոխորտանքներ կ'արտայայտէր, իր մաքնիսացնողի և կախարդողի չարժումներուն մէջ՝ երբ ոխէն ու նախանձէն սարսուած հոգի մը կրէր, իր ծաղրական քրքիչներուն մէջ՝ որոնք իր հոգեկան ատելութիւնը կը ցոլացնէին, վերջին անգամ իր բեմ ելլելու յուզմունքին և իր կինը՝ խեղդելու վայրկեաններուն մէջ, ինչպէս նաեւ վերջին տեսակցութեան, վերջին նուագումին և մահուան տեսարաններուն մէջ չատ յաջող էր ու արտայայտիչ։ Ուշադրութեան զարկին՝ մանաւանդ առաջին մէկ քանի գործողութիւններու միջոցին, իր (ա)երու սատակումը, որ ընդհանուր տպաւորութիւնը խանգարելու կը ծառայէ աւելի։

Պ. Արմենեան թէև իր բուն տիպարներէն մէկուն մէջ էր, սակայն սեղ տեղ դանդաղ էր ու չկրցաւ պէտք եղած յուզումը դնել ամէնէն կարեւոր վայրկեաններու մէջ։ Պոհեմական բաւ տիպար մըն էր ու լաւ ալ ըմբռնած տղայ։

Տիկ. Արուսեակ աւելի լաւ էր որ մօտեցել միայ՝ առանց իր ձայնին արտայայտութեան, որ ուրիշ անդամէ աւելի անտերդաշնակ էր։ Տիկ. Սաեփանեան և Տիկ. Անահիտ քիչ չատ յաջողեցան։ Սակայն Տիկ. Զապէլի դերը երբեք չկրցաւ փոխարինուիլ Տիկ. Սաեփանեանի կողմէ։ Պ. Մանուէլեան թէև ցաւալի է ըսել փոքր դերի մը մէջ այս անգամ՝ արտայայտութեան և յուզմունքի մէջ ժլատ էր ու խոհեմ, որ չտեղու պաղ թատեցաւ. բայց ուներ դիտական լաւ ու լուռ արտայայտութիւն։ Պ. Բերոյեան բաւական յաջող էր։ Պ. Ալիխանեան իր բուն դերին մէջ չէր ու տկար՝ կէս գինովի արտայայտութեան մէջ։ Պ. Լաքա թէև բաւական արտայայտիչ՝ սակայն չատ շատյլ դիմական արտայայտութեան և միմիքի մէջ։ Պ. Զաբեան գոհացուցիչ և Պ. Ռիտուի քիչ չատ։ Պ. Արարատեան արտասանութեան մէջ տկար էր ու անհասկնալի։ Զմոռնամ յիշելու թէ պէտք եղած վայրկեանին սբրահէն բեմ չցատկուեցաւ։

ՍԻԲՈՒՆԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՀԱՄԲԵՌՇԵՈՒԹԵՍՆ ՓԱՇԱՆԻՆ ՆԸ ՄՈՑԵ ՄԸ

Իզմիրի Քէօղիլ Թերթին մէջ ուրի առաջ 23րդ զօրագունդի, 3րդ վաշտի ամբողջ զինուորներուն անունով՝ առաջին Զաքուլ Գարաֆէրիէցի Սայիպ պէն Սատրգ յօդուած մը գրած էր, ուղղուած քրիստոնեայ զինուորներուն։ Այս անդամ նոյն Թերթին մէջ իբրեւ պատասխան հետեւեալ բաց նամակը հրատարակուած է.

«Քէօղիլ Թերթին 397 թիւին մէջ Ձեր կողմէ գրուած նամակը կարդացի և այդ միջոցին այգերէս արցունքի կաթիլներ հոսեցան։ Որովհետեւ դուք ձեր խօսքը քրիստոնեայ զինուորաց եղբայրներուն ուղղելով զանոնք նուիրական պարտականութիւն մը եղող զինուորութեան կը հրաւիրէք և «չուտո՛ղ եկէք» կ'ըսէք։ Սիրելի Զաքուլ, մենք ճնշուած տանջիս դուք ալ կը ճնշուէիք։ Հետեւաբար եղբայր էինք մենք նոյն իսկ բռնակալութեան միջոցին, որ սակայն մեզ իրարմէ բաժնեց. եւ սակայն մենք դարձեալ ազատութիւն եղբայր էինք ձեզի և այդ եղբայրութիւնն է որ հիմա ներկայ սահմանադրութիւնն է որ հիմա ներկայ սահմանադրութեան օրերուն երեւան ելաւ։ Մենք Իզմիրի ամբողջ Հայերս առաջին առթիւ իսկ պատրաստուեցանք. միայն «արշ իլէրի»ն առաջին նշանին կ'սպասենք։ Եթէ այդ հրամանը տրուի Իրբիհնդ, Բէյթի և Միւսթաֆիզ, ամէնքս ալ զինուորական գնացքով պիտի վազենք հաւաքուելիք վայրը։ Ապերախտութիւն պիտի ըլլար եթէ մեր նուիրական Հայրենիքին ծառայելու կազմ ու պատրաստ չըլլայինք, այն Հայրենիքին որ մեզ իր գրկին մէջ մեծցուցած է։ Մենք զինուորի այդ նուիրական պարտականութիւնը պիտի կատարենք՝ նոյն իսկ մեզի հետ մէկտեղ եղբայրանալով։ Միեւնոյն վայրին մէջ զինուորութիւն ընելով եղբայրանալը, հարազատ եղբօրմէն նախապատիւ է։ Կեցցէ՛ն ազատութիւն, արդարութիւն, հաւասարութիւն, զինուորութիւն. կեցցէ՛ն մեր զինուոր եղբայրները։

Իզմիրի հայութեան կողմէ
ԱՌԵՏԻՍ եւ Մ. ԱՄՊԱՐԱՆԱՆ

ԱՏՍԱՆԱՑԻ ՖՐԱՆՍ. ՀՊԱՏԱՍԱՆՆԵՐԸ

Օսմանիքեր Լոյս կը գրէ թէ՝ Ատանայի եղեռնի միջոցին Ֆրանսերու ենթարկուած փրանսացիներու համար մեսսուց հատուցում պահանջած էր Ֆրանսական կառավարութիւնը և սակայն, լրացարձակապէս մտրժուած էր։ Այս մտրժումը գնչ երեւոյթ մը ստացած է. յիշեալ Թերթին տուած տեղեկութեանց համեմատ, այս անհամաձայնութիւնը հարթուելու վրայ է, որովհետեւ Բ. Դուռը խոստացեր է Ֆրանսական կառավարութեան, այս առաջարկը նորէն քննել և համաձայնութեան նոր գետին մը գտնելու աշխատել։

ԴՍՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դարս Փաղարի Պատերազմական Ատեանին կողմէ 10 տարուան թիապարտութեան դատապարտուած է Մօլլա Մահմուտ Օղլու Խալիլ Իպրահիմ, չորսական տարի թիապարտութեան՝ Գրը Ալի օղլու Ահմէտ Բէյհեա և Հասան Օղլու Էյուպ. և երեք տարուան թիապարտութեան Դարա Էլիֆ օղլու Սիւլէյման, որոնք ամբաստանուած էին Դարսի Ծուրմուշ Սօֆիլէր գիւղը Հասան Բէյհեայի տան մէջ պահուրտած հայերը սպանած ըլլալու ոճիրով։

ԻՆՉ ԿԸՍԷ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Երէկուան Ժէօն-Թիւրքի մէջ կը կարդանք.— Սահմանադրութեան հռչակումին յաջորդ օրն իսկ, Հայոց Պատրիարքը Օրմանեան Սրբազան, իր հրաժարականը տալու հարկին մէջ դրուած էր։ Աւելի վերջը, Հայոց Ազգային Ժողովը զայն ամրապատանութեան ենթարկեց և ժողովին ամենամեծարգոյ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, նախկին պատրիարքին դէմ եղած բողոքներն ու ամբաստանութիւնները քննելու։ Մինչեւ ցարդ այս յանձնաժողովը չէր կրցած Օրմանեան Սրբազանը անձամբ լսել։ Երեկ միայն (չաբաթ), կրցաւ այդ բանը ընել։ Մեր խմբագիրներէն մէկուն ասպէս յայտարարեց այդ Յանձնաժողովին անդամներէն մին.—«Օրմանեան Սրբազանը մեր այս օրուան նիստին հրաւիրած էինք, իրեն դէմ եղած ամբաստանութեանց մասին զինքը լսելու համար։ Նախկին Պատրիարքը մեր հրաւէրին պատասխանած էր. բայց Ն. Սրբազնութիւնը բացարձակապէս մերժեց ինքզինքը պաշտպանել, յայտարարելով թէ ինք պէտք չունի այդ բանին, և թէ մէջտեղն են իր գործերը որոնց համաձայն կարելի է զինք դատել։ Կ'երեւայ թէ, կ'աւելցնէ Ժէօն-Թիւրք, նախկին պատրիարքը գեղեցիկ ժեսք մը ունեցաւ, խնդրելով Յանձնաժողովի անդամներէն որ երբէք իր բարեմասնութիւններուն մասին չխօսին իրենց տեղեկագրին մէջ, բայց միայն իր թերութիւնները նշանակեն։ Պատմութիւնը մէջտեղն է արդարութեան գործը ի գլուխ հանելու համար։»

ՀԱՅԵՐԸ ԵՒ Վ.ՐՈՅՆԵՐԸ

Ռուսական Տումայի նախկին անդամներէն վրացի ծանօթ հասարակական գործիչ և գրող Պ. Իվ. Գոմարթելի Թիֆլիզի «Փոնի» վրացերէն թերթին մէջ նկարագրելով Վրաստանի ներկայ ծանր դրութիւնը և վրացիներուն ազգայնական զգացումին զուրկ ըլլալը, ի մէջ այլոց հետեւեալը կը գրէ.—

Հողային հարցը մանաւանդ նշանաւոր է մեր ազգային համար։ Հրէաները և Հայերը կարող են առանց հողի ապրիլ և միեւնոյն ժամանակ պահպանել իրենց ազգային գոյութիւնը։ Միութեան գաղափարը, այն միտքը, թէ իրենք կը ներկայացնեն ազգ մը որ արդէն անոնց արիւնն ու մարմինն է դարձեր։ Անոնք առանց հողի եւս կարող են պահպանել իրենց ազգային ինքնուրոյնութիւնը, որովհետեւ ազգային եռաբերութիւնը անոնց մէջ կը գերակշռէ բոլոր ուրիշ թէ լաւ եւ թէ վատ զգացումները։ Իսկ մենք Վրացիքս զուրկ ենք միութեան և ազգային եռաբերութեան գաղափարէն։ Երբ հարցը կը վերաբերի մեր ազգին, մեր ազգային գործին, մենք բոլորս կը գործենք անվստահ, չատ զգոյշ, կարծես թէ կը վախնանք մեր գրացիներէն, կը վախնանք որ մեզ չը մլրտեն ազգայնական և չօվինիսթ անուններով։ Ինձ կ'ըսեն թէ՝ հայերու և վրացիներու մէջ, չնորհիւ պատմական պայմաններու, զարգացած են այն յատկութիւնները, որոնց շնորհիւ անոնք չը կորնչցուցին իրենց դէմքը և եթէ վրայ ժողովուրդը դրուի նոյն պայմաններու մէջ, այն ժամանակ արտաքին հանգամանքները և գոյութեան կռիւը կը զարգացնեն անոր մէջ նոյն յատկութիւնները։ Այդ բոլորը հնարաւոր է, բայց մինչեւ որ վրաց ժողովուրդի բնաւորութեան վերածնութեան այդ ժամանակը գայ, ազգը կանհետանայ, որովհետեւ ներկայ պայմաններուն մէջ կարող չէ մրցիլ ուրիշներու հետ։ Մեր հողը կը կազմէ մեր ազգի հիմը և իրաքանչիւր հողի մը կորստանալն է մեզի համար»։

ԹԷՔԷՐԱՆԻՆ ԿԸ ԳՐՆԻ Մշակ

«Անցեալ օրերը եկեղ և բնիկ յեղափոխականներից երեք հոգի ներս մտնելով Եղբ. Զանանեանների գրասենեակը՝ հրացանները ուղղում են դէպի արքաբ բանը և 100 թուման պահանջում։ Վերջինս դիմում է Լ. Բիշկեանի օգնութեանը և ազատվում վերջնաս վանգից։ Կազմված միջկուսակցական ատեանը մեղադրում է այդ հերոս յեղափոխականներին, որոնց և ուղարկում է Նազմիէ, ուր բանտարկուած են նրանք մինչեւ այսօր։ Այդ հերոսները ազգով դիրքաղդաբար Հայ են եւ բան հասարակական կարծիքի, ոչ միայն արատ են հասցնել հայ անունը, այլ եւ սեւացրել են հայ տարրի՝ պարսկական ազատագրական չարժման մէջ ունեցած մասնակցութիւնը։ Իսկ բան մեզ՝ նրանք բաց են արել պարսկական չարժման մէջ ունեցած իրանց մասնակցութեան իսկական նպատակը»։

ԿՆՍԱԳԻՏԱՑԷՆ

կը հեռագրեն ազգ. Պատրիարքարան թէ տեղւոյն առաջնորդին և ժողովուրդին մէջ գտնուող անհամաձայնութիւնը բոլորովին վերջացեր է։

ԶԷՅԹՈՒՆԻ ԴՐԱՄԸ.—

Ամերիկայի Ասպարէզ թերթին մէջ Ցաւ. Նաղաշեթեան իբրեւ Զէյթունցի հեռաւեալը կը գրէ.— «Վերջերս թերթերու մէջ կարդացի թէ 1880ին Զէյթունի համար 3,000 ոսկի հաւաքուած է ու այդ դրամը Պոլսոյ Բերայի կալուածոց Հոգաբարձութեան քով կը գտնուի եղեր։ Եթէ այդ դրամը այսպիսի նեղ պարագայի մը համար չկրնար ծառայել, հապա ե՞րբ։ Այդ Պատ. հոգաբարձութիւնը կը փափաքի եղեր ուրիշ տեղ նպաստ ղրկել՝ չենք գիտեր ի՞նչ իրաւունքով։ Այդ հոգաբարձութիւնը գիտնալու է որ եթէ Զէյթունցիք այդ դրամին կարօտութիւն չունենային ոչ թէ միայն այդ դրամէն զրկուելով գոհ պիտի ըլլային, այլ իրենց աղքատիկ քրտակէն ալ նպաստ պիտի ղրկէին։ Իսկ հիմա երբ անգութ հիւանդութիւնը զինքը կը տառապեցնէ, ելլել այս թշուառ Զէյթունցիին դրամը ուրիշ տեղ ղրկելու մտադրել, ըստ իս սոսկալի անիրաւութիւն պիտի ըլլայ։ Իբրեւ Զէյթունի դաւակ մը, տարաբախտ ու սիրելի հայրենիքէն հեռու գտնուելով հանդերձ, կը բողոքեմ այդ անիրաւութեան դէմ։ Զէյթունի համար հանգանակուած դրամը Զէյթունին յատկացուելու է իր այս կարօտ վիճակին մէջ»։

ՍՓԻՐԻՆԳՖԻԼԴԻ

(Ամերիկա) Տրիւրի գօլէէն շրջանաւարտեալ է Տիար Վարդան Ա. Գապատայեան Յ. Գապատայեանի հօրեղբօր որդին։ Ցիշեալը յաջողապէս աւարտած ըլլալով նոյն հաստատութեան դասընթացքը՝ արժանացած է Պաակալաւր Արուեստից «տիտղոսին»։ Յեղաբանութիւնը և պատմութիւնը իրեն մասնաճիւղ ընտրած է և ամերիկեան բեմասացութեան մէջ ալ առաջին մրցանակներ շահած։ Այս երիտասարդը իր 25երորդ տարիքին մէջ վայելուն ապագայ մը կը խոստանայ կ'ըսէ Ասպարէզ։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Իր նիստին մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— Ա. Մարաշի առաջնորդը եւ Նիկոմիդիոյ գաւառական ժողովը ծանուցած էին տեղւոյն Ուսումն. Խորհուրդին կազմութիւնը և վաւերացնելը խնդրած էին։ Խորհուրդը հաստատեց։

Բ.— Խորհուրդը որոշեց խնդրել Կեդր. Վարժարանի Խնամակալութենէն որ ուսուցիչներուն ցանկը ներկայացնէ։ Գ.— Էմիրնէի Առաջն. Տեղապահը կրթական նախարարութենէն հայ ուսուցիչներու յատկացուած նպաստի մասին հրահանգ կը խնդրէր։ Խորհուրդը որոշեց այս խնդիրը Վարչութեան ուղարկելու յանձնել։ Դ.— Որոշուեցաւ շնորհակալութեան գիր մը ուղղել Երկրագործական վարժարանի ուսուցիչ Նշան էֆ. Դալֆեանի, որ նոյն վարժարանը մտնել փափաքող ուսանողներուն դիւրութիւն ընծայած էր։ Ե.—Մալաթեան էֆ. հրաժարած ըլլալով Խորհրդոյ անդամակցութենէն, անոր տեղ իբրեւ ընտրելի Վարչութեան պիտի ներկայացուի Կեդր. Վարժարանի անօրէն Նալբանտեան էֆ. Զ.— Բերայի Էմանեան վարժարանի ինը աշակերտներուն որոշեց աւարտականի վկայական տալ, որոնք հետեւած էին Լրացուցիչ դասընթացքին։ Այս ինը աշակերտ հիներն են. Օրք. Արմենուհի Թորոսեան, Հռիփսիմէ Զէյվիկեան, Սիրանոյշ Գասնիկեան, Արշակուհի Տուրենց, Եւգինէ Պէրպէրեան, Մարգարիտեան Մարի Վարդանեան, Ռեմիկա Կոմիտասեան և Վերժին Յովհաննէսեան։

ՆՊԱՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Զէյթունի ժողովրդեան խղճալի վիճակը նկատողութեան առնուելով Նպաստից Յանձնաժողովին կողմէ, որոշուեցաւ 100 ոսկի ղրկել հոն։

ՄՇԵՄԱՆԻՆ ՕՐԱՆՈՑԸ

Կիլիկիոյ Որբանոց կեդր. Յանձնաժողովը որոշեց Մերսինի որբանոցը փակել և այդ որբանոցին մէջ գտնուող որբերը զնտեղել իրենց ծնողավայրերուն մէջ բացուած որբանոցներուն մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՍՐԿՈՒ ՕՏԱՐԱՀԱՊԱՏԱՆԵՐՈՒ ԸՆԴՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒՄԻՆԻ ՄԷՋ

Հօտէյտայի Իտալ. հիւպատոսը Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան հեռագրած է թէ զերմանապատակ Պուրքհարտ և իտալանպատակ Պէնտոնի, Սանտայէն Թասլ գացած ատենին, ճամբան, քանի մը ապստամբներու ձեռքէ սպաննուած են։ Այդ երկու ուղեւորները ճամբորդութեան ձեռնարկած էին, առանց խորհուրդ հարցնելու Իտալիոյ ընդհանուր հիւպատոսին, բայց զինուորական հետեւորդներ առած էին իրենց հետ, կուսակալին թոյլտուութեամբ։ Այս սպանութեան առթիւ, կուսակալը իր խորին ցաւակցութիւնները յայտնած է հիւպատոսին Գերման հպատակները Հօտէյտայի մէջ Իտալիոյ պաշտպանութեան տակ գտնուելուն համար, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը Կ. Պոլսոյ դեսպանին պաշտօն յանձնած է Օսմ. կառավարութեան մօտ պնդել, որպէս զի ոճրագործները հետապնդուին ու ձերբակալուին։ Հռոմի մէջ խորին տպաւորութիւն առաջ բերին գործուած սպանութիւնները։ Ոճրին շարժառիթը յայտնի չէ. Եէմէնի մէջ տիրող ապատամբական վիճակին կը վերագրուի, կ'ըսէ իտալական հեռագրական գործակալութիւնը։ Սպանուած Պ. Պէնտոնի փեսան է Թէրմինանա Մարթինի։

— Եենի Թաճին կ'ըսէ թէ Պայրամի առթիւ կարելի չէ եղած պաշտօնական քննութիւն կատարել այդ երկու ոճիրներու մասին։ Թուրք թերթը այս առթիւ խորին ցաւ կը յայտնէ, երկու բարեկամ ազգութեանց հպատակներ սպաննուած ըլլալուն համար, արարք մը որ իսլամութեան, հայրենասիրութեան և մարդկութեան անվայել է։ Եենի Թաճին ազգութեան կը վերագրէ այդ սպանութիւնները, յարելով թէ այդ կարգի ցաւալի դէպքերու պատճառով չեն խանգարուիր տէրութեանց լարաբերութիւնները, եթէ երբեք բարի կամեցողութիւն ըլլայ։ և կը փութայ աւելցնել թէ այդ կարգի դէպքեր կրնան պատահիլ ամէն տեղ։ Թուրք թերթը ի վերջոյ կ'եզրակացնէ թէ անչուշտ իտալական կառավարութեան ուազգին դէմ թշնամական արարք մը չկիսի նկատուին այդ սպանութիւնները, այլ աւազակութեան պարզ դէպք մը։

ՈՒՍԱԳԱՍԱՆ ՏՈՒՄԱՆ ՍԻՒ ՕՍՄ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Մայրաքաղաքիս ծանօթ փաստաբաններէն Եօրտանօվլիէ վերջերս ներկայ գտնուեր է ռուսական Տումայի նիստերուն և կատարեալ հիաթափում ունեցեր է, կը գրէ Թիֆլիզի Մշակ թերթը։ Մշակը ռուս, թերթի մը հետեւեալ յայտարարութիւնը բերած է.— «Երբ եւ կը գտնուէի Տումայի մէջ, ինքզինքս կարծեցի կռիւ ընող աշակերտներու մէջ։ Ինակաբար սեալ պիտի ըլլար ըսել թէ Օսմ. Խորհրդարանը բոլորովին կատարելագործուած է, բայց ամէն պարագայի մէջ այնտեղ աւելի լրջօրէն կաշխատին»։

ՆՈՐ ՓՈՒՆԱՌՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Տեղական և օտար թերթեր քանիցս ծանուցած էին թէ Օսմ. կառավարութիւնը որոշած էր ո եւ է նոր փոխառութիւն չի կնքել, նկատելով որ ելմտացոյցին բացը կրնայ գոցուիլ երկրին հասոյթներովը, ի մէջ այլոց մաքսատուրքին, տասանորդին և ուրիշ տուրքերու յաւելումովը։ Կառավարութեան կնքելիք նոր փոխառութիւնը ելմտացոյցի բացին համար չէ և պիտի յատկացուի այն յաւելուածական վարկերուն, զորս խնդրած են Հարօրգուտ շինութեանց, կրթական, ծովային և պատերազմական նախարարութիւնները։ Ժեօճ Թիւրէ կ'իմանայ թէ Ֆրանսայի և անգլիացի դրամատէրերու կարեւոր խմբակներ արդէն իսկ նպաստաւոր առաջարկներ ըրած են մասնաւորաբար պատերազմական ու ծովային պաշտօնատուներու փոխառութեանց համար։

ԳԻՒՏԷՊ ԽՆԴԻՐԸ

Բroosnu մայրաքաղաքիս դիւանագիտական շրջանակներու պատկանող անձնաւորութենէ մը առած տեղեկութեան նայելով, ո՛չ մէկ կողմ հաւանութեան արժանացած է Բ. Դրան այն որոշումը, որով օսմ. կառավարութիւնը նոր ծանուցագրով մը պիտի առաջարկէ Կրէտէի խնդրոյն լուծման համար պայմանաժամ նշանակել։ Եւրոպայի օսմ. դեսպանները Բ. Դրան հաղորդած են թէ առայժմ անպատեհ է Կրէտէի խնդրին նկատմամբ նոր ծանուցագիր մը տալ։ Այս պատճառաւ Բ. Դուռը յետաձգած է նախապէս տուած իր որոշումը։

* * * Կրէտէի Երեսփ. ժողովին Դեկտ. 10ի նստին մէջ գործադիր իշխանութիւնը տուած է իր հրաժարականը։ Ժողովին նախագահ ընտրուած է Գ. Միչէլիտաքի։ Նորընտիր նախագահը այդ առթիւ խօսած ճառին մէջ յայտարարած է թէ ամբողջ Կրէտացիներուն վերջին յոյսն է Կրէտէի միացումը Յունաստանին։

* * * Հելլէնական թերթերը կ'ըսեն թէ Կրէտացիներու կողմէ կազմուած է «Կրէտացիներու Կեդր. Ընկերութիւն» անուն մարմին մը։ Նախագահն է Երեսփոխան ղօրավար Լիմպրիթիս։ Նոյն ընկերութեան նախագահը և Վարչական Խորհուրդին անդամները Յունաստանի նախարարին այցելութիւն տալով, ընկերակցութեան կանոնագիրը և մէկ նամակ յանձնած են, խնդրելով որ հելլէն կառավարութիւնը աջակցի Կրէտացիներուն՝ իրագործելու համար անոնց բաղձանքները։

ԽՈՌՎԱՐԱԳՈՐԾՆԵՐ ՀԵՅՏՆԱՅԻ ՄԷՋ

Մէհմէտ Իարիս, Հիճազի բնակիչները մոլորեցնելու նպատակաւ, շատ մը նամակներ ղրկած է իր մարդոց միջոցաւ։ Սակայն իմացուելով այդ պարագան, այդ անձերը ձերբակալուած ու Ճիտէ ղըրկուած են։ Ցիշեալ խռովարարները Պոլիս ճամբայ հանուած են շոգենաւով. Պատերազմական Առեանին առջեւ գտնուելու համար։

ԹՈՒՐՔԵՒԵՐԷԼԼԻՆ ՍԵՂՄԱՆԱՆԱԳԻԼԻՆ

Սթէնքի Օսմ. դեսպան Նապի պէյ, անցեալ երեքշաբթի օր, Յունաստանի նախարարապետին այցելելով՝ անոր ուշադրութիւնը հրաւիրած է Թուրքևհելլէն սահմանագլխին վրայ առաջ եկած միջադէպերու մասին։ Վարչապետ Պ. Մաւրոմիխալիս յայտարարած է որ եթէ ազգու միջոցներ ձեռք առնուին երկու տէրութեանց սահմաններէ անցնող հրոսակներուն դէմ, այն ատեն չպտ մը օգուտներ առաջ պիտի գան։ Նապի պէյ խոստացած է այդ պարագան օսմ. կառավարութեան հաղորդել։

ՕՍՄ. ԲԻԺԻՆ

Օսմ. Բէժիին մենաշնորհը նորոգելու խնդիրը ծանուցուած է արդէն, նոր տեղեկութեանց նայելով, Բէժիի ընկերութիւնը սա պայմանների ընդունելու վրայ է։ Կառավարութեան տրուած տարեկան 750,000 ոսկին և հասոյթներու մէջ ուենցած մասնակցութեան բաժինը պիտի աւելցուին մէկ քանի ծախսատներու տեսակը և մշակումը պիտի բարեփոխուին. ծխախոտի մանասխոյերը հետապնդելու համար զինուորներու աջակցութեան դիմում պիտի ըլլայ։ Այս առաջարկները եւմրական նախարարութեան ներկայացուած են։ Թէեւ ճավիտ պէյ չի հակառակեր Բէժիի մենաշնորհին նորոգման, սակայն հարկ է որ խնդիրը Երեսփ. ժողովին կողմէ քննուի։

ՏԷՄՕԳՐԱՖ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջերս կազմուած Տէմօքրաթ կուսակցութիւնը, որուն ծրագիրն ալ հրատարակուեցաւ, հետաքրքիր մեծ ընդունելութիւն կը գտնէ և իր անդամները կ'աւելնան։ Ամէն կողմէ հեռագիրներ կը հասնին կուսակցութեան անդամ արձանագրուելու համար։ Այս առթիւ Տոքթ. Իսրահիմ Թէմօ պէյ զումարում մը ունեցաւ։

ՋՍՐԱԿԱԼՈՒՍԻՆ ԲԱՆԱԼՈՍՆԵՐ

Վայլամ Վասիլ Սթեփանոֆ Ատեարլարոքի յուղարկաւորութեան առթիւ, որ սպաննուեցաւ մը զոհ գացած է, ուսուցիչ Պ. Աթանաս Միքաէլոֆ, փաստաբան Թոմաս Բիթքոֆ եւ ուսուցիչ Տիմիթրի Բոբ Անտոլֆ ճառեր արտասանած էին։ Այդ բանախօսները ձերբակալուելով Պատերազմական Առեանին յանձնուեցան. Առեանը երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Պ. Տիմիթրի Բոբ Անտոլֆը, իսկ երեքքական տարի Պ. Թոմաս Բիթքոֆը և Պ. Աթանասը, Մթիսթիլոֆը։

ԱՐՍՈՒ ՕՐԹՈՑԱՊՍՆԵՐԸ

Երուս աղէմի Ցունաց Պատրիարքը Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչին նոր հեռագիր մը ուղղելով կը ծանուցանէ թէ արաբախօս քրիստոնեաները նորէն գրգռուած են և կը սպառնան Պատրիարքարանի վերաբերեալ սեփականութիւնները։ Երուսաղէմի Պատրիարքը միւնոյն ատեն կը խնդրէ որ Կ. Պոլսոյ Ցունաց Պատրիարքարանը միջամտէ կառավարութեան մօտ՝ արաբ քրիստոնեաներու դրաւած չորս վանքերը ետ առնելու համար, բայց վերջերս գրաւած եօթը վանքերէն, որոնք ետ դարձուած էին։

ԴԱՍՏԱԿԱՆ ՓՈՆԻՔՆԵՐԸ

Աւելի առաջ եօթը դատական քննիչներ ղրկուած էին գաւառները դատարանների կազմակերպութիւնը կանոնաւորելու համար։ Այդ դատական քննիչներէն ոմանք, որոնք ամիսէ մը ի վեր մեկնած էին, լրենց ղրկած տեղեկագիրներուն մէջ կ'ըսեն թէ կարգ մը դատեր երեսի վրայ ձգուած են, ինչ որ կը վնասէ առեւտրական գործառնութեանց։ Այդ լրոյները կ'ապացուցանէ թէ դատական լաւ կազմակերպութիւն մը և բաւարար թուով պաշտօնեաներ չկան։

ՍԻՒՍԻ. ՊԱՀԱՆԱՆԱՆԻ ԻՋՄԻՐԻ ՄԷՋ

Աւատրեւհունգարական կառավարութիւնը որոշած է պահանջատ մը ունենալ Աշիպզադէի մէջ։ Այդ պահանջատը առաւելապէս Իզմիրի նաւահանգիստը պիտի կենայ։ Այդ պահանջատը պիտի ըլլայ Սիրէ-թուար յաջորդակը, որու նստաղները ամէն տարի երեք ամիս Բոլու պիտի երթան՝ մարզանք կատարելու համար։

ԼԻՆՉԻ ԽՆԴԻՐԸ

Նասիօնալ Ցայթունկի կ'ըսէ թէ ծովային գործերու մասին համաձայնութիւն գոյացած ըլլալով Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջև Եկրատի ու Տիգրիսի նաւարկութեան խնդրին մէջ Գերմանիա կատարելագործ ազատ ձգած է Անգլիան։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ այդ համաձայնութեան արդիւնքին օսմ. կառավարութեան բռնած ընթացքը և Սըր Էրնէսթ Բոլի մասնակցութիւնը Պաղտատի գծին։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

Պատերազմական նախարարութեան գրած է զինուորական օգնութիւն ընծայելի պուլկար սահմանագլխին վրայ գտնուող մաքսային պաշտօնեաներուն։

ԳԱԼԱՏԱՆԵՐՈՒ ՄԻՋ ԴՈՒՐՍ ՁՏՍՆՈՒԻԾ

Շուրաի Իւմմէթ իր վերջին թիւին մէջ այս խորագրով խմբագրական մը գրած է, ուրկէ կ'ամփոփենք հետեւեալ կարեւոր կէտերը։

Հին շրջանին, գաւառներու մէջ գործ չտեսնուելը կուսակալներուն քմահաճոյքն և նկարագրին կախում ունէր։ Եթէ կուսակալը գործունեայ և յառաջդիմասէր էր, նահանգը կը կանոնաւորուէր ու կը շէնար։ Հակառակ պարագային, անկարգութիւնը կը շարունակուէր։ Կամայականութիւնը օրէնքի չգոյութեան, կամ թէ օրէնքին տարաբերութիւններուն չգործադրուելուն արդիւնքն է։ Պատճառ մը ալ կայ. պատասխանատուութեանց անորոշ ըլլալը։ Թանզիմաթի օրէնքէն առաջ, նահանգները բռնակալ ազդեցիկներու կը յանձնուէին։

Այս վիճակը թէեւ Թանզիմաթի հաստատումէն վերջ բաւական բարեփոխուած էր, սակայն համիտեան չրջանին, ճիշդ առաջի վիճակը վերկաւ։ Կուսակալը պաշտօնը գոհ ձգելու պայմանով ազատ ու էր իր ամէն ուզածը ընելու։ Նոր բէժիմը օրէնքին գերիշխանութիւնը վերաշարձնել ուզեց։ Սակայն օրէնքը ա՛չ բաւարար է և ա՛չ ալ նպատակայարմար։

Կան կարգ մը բարեսիրա կուսակալներ որոնք իրենց չրջանին մէջ անհրաժեշտ եղող բարեկարգութեանց մասին ծրագիրներ պատրաստելով՝ կը ներկայացնեն կառավարութեան և կառավարութիւնն ալ կ'ընդունի զանոնք։ Իսկ կան ուրիշ կառավարիչներ ալ որոնք լոկ օրէնքի սահմանին մէջ գործելով՝ սաթի կամ թէ բարեխառութիւն չեն ունենար օգտուելու այդ տեսակ ծրագիրներէ։

Մինչեւ որ պատասխանատուութիւնները և իրաւասութիւնները չհստակուին, բարեկարգութիւն կարելի չըլլար։ Ուստի պէտք է փութացնել «Կուսակալութեան վարչական օրէնքը» պատրաստել և վաւերացնել տալ Երեսփ. ժողովէն։ Վարչական կանոնաւորութեան համար ամէնէն աւելի պէտք է որ ամէն պաշտօնեայ միւնոյն ձեւով՝ միւնոյն պայմաններուն հպատակի։ Չկարծուի թէ այս առղերը կը գրենք կարգ մը գաւառներու մէջ բացառիկ միջոցներ ձեռք առնուած ըլլալուն համար։ Այդ բացառիկ միջոցները անհրաժեշտ էին։ Ու այդ միջոցներուն անհրաժեշտութիւնն ալ ծագում առած է պարզապէս «Կուսակալութեանց օրէնքի» մը չգոյութենէն։ Եթէ այդ օրէնքը գոյութիւն ունենար՝ այդ «Բացառիկ միջոցները» «Ընդհանուր կանոններ» եղած պիտի ըլլային։

«Կուսակալութեանց օրէնքը» երկրին հոգին ըսել է։ Ան աւելի գերազանց է քան միւնուս հիմա Խորհրդարանէն վաւերացուած բոլոր օրէնքները։ Կուսակալներու ունէ գործ մը չկարենալ տեսնելու պատճառն է՝ անոնց իրաւասութեանց ճշդուած-չըլլալը։ Ուրեմն պէտք է օր առաջ «Կուսակալութեանց օրէնքը» պատրաստելով այս «Բացառիկ միջոցներուն» վերջ մը տալ։

ԷՏՀԷՄ ԲԱՇԱՔ

ՑՈՒԴԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հանգուցեալ Սիւլէյման յուղարկաւորութիւնը մեծ հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ։ Մարմինը օսմ. դրօշակի մը մէջ փաթթուած՝ Պոլիս բերուած էր։ Ցուղարկաւորութիւնը Սայ. Սոֆիայի եկեղեցին տարուեցաւ հանդիսաւոր թափորով։ Խաւն բազմութիւն մը ներկայ էր, որոնց մէջ կը նշմարուէին նախարարներ, պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, դեսպաններ, դեսպանատնոց ներկայացուցիչներ։ Զինուորական պատիւներ ընծայուեցան, հրետանիի մը ուղեկցութեամբ։ Մարմինը Էյուպի Խալիֆայ թիւրքէին մէջ թաղուեցաւ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԱՐԿԱՆԸ

Հանգուցեալ Իսմէթ փաշայի յուղարկաւորութեան առթիւ, առջի օր, երբ հրետանի մը կամուրջէն կը վերադառնար, Ղալաթիոյ կողմի կամքերուն եւ ժողովուրդին բազմութենէն չկրնալով անցնել, մասամբ Ազիզիէ պահանոցին եւ մասամբ ալ կամուրջի դրամատանքին տաղաւարին առջեւն կենալ սիպտուեցաւ։ Նոյն միջոցին, թէ կամուրջէն Ղալաթիա եւ թէ Ղալաթիայէն կամուրջ անցնող ժողովուրդը թնդանօթներուն երկու կողմը խռնուելով քիչ ժամանակի մէջ հետաքրքիրներու մեծ բազմութիւն հաւաքուեցաւ։ Այդ պահուն թնդանօթի կառքին լծուած ձիերէն մէկն խռնչելով իրարանցում մը առաջ եկաւ։ Ժողովուրդը, խուճապի մատնուած վանդակորմներուն կողմը խուժեց։ Ձախ կողմի վանդակորմը ծանրութեան չկրնալով դիմանալ, տեղէն ելաւ։ Վանդակորմին տակն գտնուող բազմութիւնը իրարու վրայ իյնալով, մինչեւ Ազիզիէ պահանոցին քարափին վրայ գլտորեցաւ։

Այս արկածին պատճառաւ Արիթինանուն կին մը ձախ թեւէն վիրաւորուեցաւ։ քանի մը կիներ մարեցան եւ ոմանց ալ ձեռքերն ու դէմքերը սկրթուեցան։

Ազիզիէ պահանոցին մէջ Արիթինայի նախնական դարմաններ տրուեցան և կինը կառքով իր տունը ղրկուեցաւ։ Արկածի միջոցին բազմութեան մէջ գտնուող Եվմական նախարարութեան քննիչներէն Ֆայիք պէյին գրպանէն 20 ոսկի թափուելով, հազիւ 8 ոսկին գտնուեցաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԱԳԶԻԼԸ

Պէրկամայի մօտ Իսիքլար գիւղը բնակող տասնրվեց տարու աղջիկ մը, Ճէմիլէ, ծառէն կախած է ինքզինքը։ Այդ յուսահատական արարքին շարժառիթն է 50 ոսկի կորուստ մը զոր իրեն յանձնած էր հայրը։

ԴԻՄԱ

Առջի օր Մէսարպուրնուի առջեւէն գրանուեցաւ դիակը կշիռներու Վարչութեան պաշտօնեաներէն Ալիի։ Դիակը Բերայի կառավարչատունը ղրկուելով քննութեան ենթարկուած է։

ՄԱՀԱՎԱՌՈՒ

Սկիւպի պատժադատարանին կողմէ մահուան դատապարտուած չորս Առնաւուտներէն մէկը Էսկի Բէօքրիւի, երկրորդը Զէյմիլ և երկրորդը Սէբայ Մէյատանի մէջ կախուած են։ Զարդրդն ալ Դալգանտէլէն ղրկուելով, քաղաքին էն կարեւոր մէկ հրապարակը կախաղան հանուած է։

ՀԱՎԱՏԱԿԱՆ ԷՆԴԻ ՕՐԿԱՆԸ

Հաւրոգուտ չինութենից նախարարը, որ քնական պատճառ մը կը կատարէ Բուսմէլիի կողմը, Մանասթիրի գծին վրայ ուղեւորած ատեն իր կառուսմբը դարնուեր է վակոնի մը, որ գծին վրայ շարժումներ կը կատարէր։ Մէկ քննիչ և վակոնէն երկու պաշտօնեայ սպաննուեր են ընդհարման հետեւանքով։ Նախարարը չարուն կեր է իր ճամբորդութիւնը։

ԿԵՂԾ ԽՇԽԱՆ ՄԸ

Սակի առաջ գրուած էր թէ՝ Սեվանիկի մէջ թուրք երիտասարդ մը ինքզինքը իրեւ իշխան Շէհսպէտտին ներկայացնելով սակէ անկէ դրամ շորթած է իր ընկերոջ Սրագքի հետ։ Կեղծ իշխանը դատարանի յանձնուած ըլլալով, վեց ամիս բանտարկութեան և երկու ոսկի տուգանքի դատապարտուեցաւ։ իսկ ընկերը անպարտ արձակուեցաւ։

ԳԻՆՈՎ ՈՍՏԻԿԱՆ-ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Երկու գինով ոստիկան-զինուորներ երեկ Ղալաթիա կամուրջին գլուխը բաւական մեծ յուզմունքի մատնեցին ժողովուրդը։ Առնոք Ղալաթիոյ նեղ փողոցներուն մէջ կը դեգերէին և ղիրուհիներուն այցելութիւն տալ կ'ուզէին. պահակը արգիլել ուզեց. գինով զինուորները անսասանեցին և ահաւասիկ ծագեցաւ կռիւը, որ կրնար ցաւալի դէպքերու տեղի տալ եթէ անմիջապէս չձերբակալուէին Ազիզիէ պահանոցէն հասած ոստիկան-զինուորներու կողմէ։

ԹԱՆԽՏԱԼԵՆԻ ՎԵՐՋԸ

Իտալական շոգենաւերու մէջ օգնական նաւապետի պաշտօն վարող Սալիհ առջի գիշեր ուշ ատեն ձիով երբ կ'անցնէր Ղալաթիայէն, երեք հոգի կելլեն դէմը և դայն ձիէն վար քաշելով կը դաշունահարեն, կողնէ և սանդրէն։ Անծանօթ չարագործները կարծելով որ մեռած է կը փախչին. վիրաւորը առանց ոստիկանութեան լուր տալու ուն կ'երթայ և քանի մը օր վերջ կը մեռնի։ Ընտանիքը որ իր կարգին տեղեկութիւն չունի եղեր անցած դարձածէն, լուր կուտայ Բերայի ոստիկանութեան որ առջի օր իր բժիշկներէն ձէմալ պէյն ու Տիգրան էֆ.ն կը ղրկէ, որոնք գերեզմանը բանալ տալով դիաշնութիւն կը կատարեն։ Կրնուի թէ՝ այդ սպաննութիւնը գործուած է կարգ մը խաղամոլներու դրդումով, որոնք Սալիհի հետ խաղալով կորսնցուցած էին։ Զարագործները Աճէմ Ապտիւրրահման, Հասան և Ազա ձերբակալուած են։

ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ

ՆԱԼԹԿԻ. ԵՒ ՈՍՈՍՄՆԱՐԱՆ ՄԱՆՉ ՏՂՈՑ

ՀԻՄՆԱԴՐԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆԵՐ

Յ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ-Գ. ՄԱԼԱԹԵԱՆ

26, Պեօյիւքտերէ Հասսխսի, 26,

ԹԵՐԱ, ԲԱՆԿԱԼԹԻ,

Նախակրդարանի տարեքոչակ 4½, Օ. Օ.
Ուսումնարանի » 6 » »

Աշակերտաց արձանագրութիւնները կը կատարուին վարժարանին մէջ, սեպտ. 20 կիրակի օրուընէ սկսեալ, ամէն առաւօտ, ժամը 2-6 (Ը. Թ.)

6—2

ԼԱ ՖՕՖՕԶ

Կերակուրներու պատրաստութեան մէջ լա fofoզի գործածութիւնը շատ աւելի նպաստաւոր է քան կարագը, ձէթը և ճարպը։ Միեւնոյն կերպով կը գործածուի,

ԲԱՑԱ ՄԼԿ ՔԱՌՈՐԴ

ՆՈՒՍԶ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Լա Ֆofoզ բուսական զուտ և անխարդախ կարագ մըն է։

Լա Ֆofoզ, Մակնան Եղբարց վաճառանշանով, մեծապէս յանձնարարելի է առողջապահական տեսակէտով։ Բոլոր հիւանդանոցներուն մէջ կը գործածուի։ Մակնան Եղբարց վաճառանշանով այս իւղը փնտռեցէք բոլոր գլխաւոր նպարավաճառներուն մօտ, վաճառման կեդրոնատեղի Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի փաշա խան՝ Ն. Ս. Քէվէնճիօղլու և Որդի վաճառատունը, Պոլիս՝ Լէօն Տ. Սէմսա, Լիմոնճըլար փողոց, թիւ 53։

Ընդհ. գործակալ
Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

75—19

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ, ԱՐԱՆՑ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ Կը ԳՏՆՈՒԻՆ

ԹՈՒՐԹՆԿ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՂԱԼԱԹԻԱ

ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

"ԲՐԻՍԹՕՖԼ,,

ՄԻԱԿ ԵՒ ԵԶԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿ

ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

ՍԱ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ ԵՒ ԲՐԻՍԹՕՖԼ ԱՆՈՒՆԸ

ԲԻՐԱԳԵՆՁԵՐԸ ԵՏՈՒԸ Ի ԳԻՐՍ

12—9

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Ցունաց Տ. Եօաքիմ Պատրիարքը երէկ իրիկուն ուշ ատեն իրեն ներկայացող Ցոյն խմբագիրներու յայտարարած է թէ չկրնալով հանդուրժել Օսմ. կառավարութեան երկդիմի քաղաքականութեան հանդէպ Ֆէների Պատրիարքարանի գործերուն որոնք միշտ կը ձգձգուին, որոշած է հրաժարիլ։

ԶԵՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐԸ

Ատենս մը ի վեր խորհրդակցութիւններ կը կատարուէին արարողական ձեւերու և քաղաքային ասաֆանների մասին։ Արժանահաւատ տեղեկութեանց նայելով, քաղաքային ասաֆանները բարձր պաշտօնատարներու միայն պիտի տրուին։ Այսպէս էր Սուլթան Մէճիտի օրով երբ նոր հաստատուած էին այդ ասաֆանները։

ՁԻՆԵՐՈՒՈՒ ԳՆԱՄԱՆ ԴԷՄ ԱՐԳԵԼՔ

Բերայի կառավարչութիւնը այլեւս հրամաններ տուած է բոլոր պահականոցներուն և զինավաճառներուն, որպէս զի անծանօթ երեւոյթով մարդոց արգիլուի զենքերու վաճառումը։ Անասառդները խիստ պատժներու պիտի ենթարկուին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՄԵԾՐԱՊՈԼԻՏԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Կ. Պոլսոյ պուլկարական նոր սինոդին անդամ Տ. Տիմոթէոս, որ Բրէսքիի մետրապոլիտ է, Սելանիկի Բօյամպօ օթէլին մէջ հոգին աւանդած է. թէեւ զրոյց տարածուած էր թէ դիշեալ մետրապոլիտը սպաննո թեան մը զոհ գացած է, սակայն Եկզարքարքարանը կը հերքէ այդ լուրը։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԲԺԻՇՆԵՐԸ

Զինուորական բժիշկներու մասին ալ բարեփոխումներ կատարուեցան։ Այսուհետեւ մէկ ֆէրիք, ուրբ լիվա, քսան գնդապետ և երեսունրերկու գայմագամ բժիշկ պիտի գանուին մէկ զօրաբանակի մէջ։ Զինուորական բժիշկներուն թիւը կը հասնի 1370ի, որոնց 210 ծեր ըլլալով հանգստեան կոչուած են։

ԼԱ ՖՕՖՕԶ

Լա Ֆofoզ բուսական զուտ և անխարդախ կարագ մըն է։

Լա Ֆofoզ, Մակնան Եղբարց վաճառանշանով, մեծապէս յանձնարարելի է առողջապահական տեսակէտով։ Բոլոր հիւանդանոցներուն մէջ կը գործածուի։ Մակնան Եղբարց վաճառանշանով այս իւղը փնտռեցէք բոլոր գլխաւոր նպարավաճառներուն մօտ, վաճառման կեդրոնատեղի Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի փաշա խան՝ Ն. Ս. Քէվէնճիօղլու և Որդի վաճառատունը, Պոլիս՝ Լէօն Տ. Սէմսա, Լիմոնճըլար փողոց, թիւ 53։

Ընդհ. գործակալ
Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

75—19

ՏԷՐՈՒՊԷԻ ԷՔՍԹՐԱ ՄՈ

ԼՈՆԺԻՆ

Աշխարհիս միակ ամենարնտիր ժամացոյցը, պաշտօնապէս ընդունուած Միացեալ Նահանգներու եւ Իտալիոյ ծովային նախարարութիւններէն:

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Ինչո՞ւ կերթ ճաշակի և ուղիղ դատողութեան տէր ամէն գնորդ նախապատուութիւն կուտայ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցին. — Որովհետեւ ճշդութիւն, տոկունութիւն, նրբարուեստ աշխատութիւն և վայելչաձեւութիւն անոր գլխաւոր արժանիքը կը կազմեն և լրջօրէն երաշխաւորուած են։ Ինչո՞ւ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը ամէնէն բազմաթիւ և ամենաբարձր վարձատրութեանց արժանացած է.—Որովհետեւ հիանալի կերպով կ'իրականացնէ յարուեստին բոլոր կատարելագործումներն և իր նշանաւոր արդիւնքներով միշտ կը գերազանցէ համանման արտադրութիւնները։

5 մեծագոյն մրցանակներ.—Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 արտաքոյ մրցման, անդամ ժիւրիի.— Ժընէվ (1896), Թուն (1899)։
4 Սեռի մրցանակներ, 35ի աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշատէլի դիտարանէն։
16 եռադրամներ.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատէլֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Զիւրիխ, Լն., Լն.։

50—19

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ ՆԱՍԻՊ Խ. ՀԷԶՎԷՀԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ Մեծ Շուկայ, Մանճեազեղբար, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ գտնուող վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտք ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ զրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ գոհարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

ՏՕՔԹ. ՊՕԵԷՍ

ՄԱՍՆԱԳԷՑ ՍԻՖԻԼԻՍԻ ԵՒ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Վիեննայի բժշկական համալսարանի բրոֆէսէօր Տօքթ. Ֆինկէրի օգնականը Տօքթ. Պօեէս վերջին դրութեան համաձայն, շատ կարճ ատենի մէջ բոլորովին կը դարմանէ սիֆիլիսատ և մորթային հիւանդութիւնները։ Ցաճախորդներուն ցոյց կը տուին տասը անձերու վկայագրութիւնները, որոնց ծանր հիւանդութիւնները Տօքթ. Պօեէսի կողմէ բուժուած են։ Տօքթէօրը հիւանդ կ'ընդունի հետեւեալ տեղերը.— Թաղապետական Զ. շրջանակին մօտ, Գալատիոյ փողոց, Թրէլ աբարթըմանին մէջ թիւ 30 դարմանատունը՝ ժամը 3էն 12 (Ը. Թ.), իսկ Պոլսոյ կողմը, կամուրջին գլուխը, Նարկիլէճեան դեղարանը (նախկին էլհամ Համամ պէյի դեղարանը) միայն շաբաթ, երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, ժամը 3էն մինչև 5 (Ը. Թ)

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր տեսին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	187,322,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	581,115,000 »
1908 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	83,232,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվոտա, Գալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզղատէ խան, Աչըր էֆէնտի ճաւատէսի, թիւ 26

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻՐՋ 12

ՍՕՍԻԷԹԷ ՄԻԻԹԻՒԷԼ ՖՐԱՆՍԷԶ

ՏԸ ԼԻՕՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԾԱՏՈՒԿ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՆԹՐՕԼԻ ՏԱԿ

Լիոն, Օթել տը Վիլ փողոց, թիւ 77

ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ, ՈՐ 1909 ՄԱՑԻՍ 15ԻՆ ՈՒՆԷՐ

Բաժնետէր	192,169
Ստորագրուած դրամագլուխ	215,573,800 ֆր.
Վճարուած դրամագլուխ	1,581,300 »

Վճարումներ 1 ֆր.էն սկսեալ. 100—500—1000 ֆր.ի և անկէ աւելի գումարներով ապահովագիրներ, 1—12 տարուան և աւելի պայմանաժամի մէջ վճարելի։

Ընդհ. գործակալ ԹՈՒՐԲԻՈՅ, ԵՂԻՊՏՈՍԻ, ՕՍՄԱՆԱՍԱՆԻ, ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԵՐԿՐԱՑ ՀԱՄԱՐ

ՖԻԼԻՊՊՈՍ ՏԷ ՖԱՖՕՆ

Գալաթիա, Սեն-Բիեր խան, թիւ 25-26

Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալութեան դրամատուն՝ ԲՐԻՏԻ ԼԻՈՆԷ, Գալաթիա.

Գործունեայ գործակալներ կը փնտռուին տրուարձաններու, օսմ. նահանգներու և յիշեալ երկիրներու համար։ Նպաստաւոր պայմաններ։ 50—10

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սերայի դիմաց։
Կալաթա 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եռաբ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Զարշը Պոյը, թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի առնը։ 16

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՇ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 4/27 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 թուականիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Գալաթիա, Նալլը խան, Հէզարէն փողոց, թիւ 14, Բօսբէրթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սատաք, Շէյխ իլ Իսլամ խան, Պահէճ Գարու թիւ 10.
Պոլիս, Ապաի պէյ և Ընկ. Վէզնէֆիլէր փողոց.
Գալաթա, Գ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գարու Իզմիր փողոց.
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասեան շուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճառատէսի.
Պէյօլու-քաէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսի, Պէյօլի-քաէրէ ճառատէսի, թիւ 137.
Գալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Մեծ Կղզի, Բէսուլ էֆ.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիոս, կայարանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Բէյլէճեան էֆ.։

18 Գործակալութիւնք օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԻԻՆԻՕՆ

ՀԱ ՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻՋ 1828–1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ԲԱՐԻՋ 9, ՐԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԾՐԱԳՐԱՏԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ գումար	480	» »

Ինչպէս այս թուականներէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստ գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ ճիշտ բաւական է ԻԻՆԻՕՆի ապահովագրեալոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր գեղեցիկ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն ժամն դիմերով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, և.այլն. և.այլն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Գեռ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթրբնը Օղլու Բաստժ։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՏՈՔԹ. ՁԱՐԳՃԵԱՆ

Մասնագէտ Բժիշկ

ԿՈՆՈՐԳԻ, ՊԻԹԻ ԵՒ ԱԿԱՆՋԻ

Վկայուած Բարիզի ճամալարանէն ու նախկին օգն. բժիշկ Պոռոյի ճիւանդանոցներուն.

Պատիւ ունի ծանուցանելու թէ ի դիւրութիւն իր յարգոյ յաճախորդներուն, այսուհետեւ բացի երեքշաբթի և շաբաթ առաւուներէ, ամէն օր մինչեւ կէս օր, կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները, գիտական ամենավերջին մեթոտներով, Պոլիս Կամուրջին գլուխը Նարկիլէճեան դեղարանը (նախորդ Մանին), և ուր ի հարկին կը կատարէ իր մասնագիտութեան վերաբերեալ գործողութիւնները։ Ամէն օր կէս օրէն եռքը հիւանդ կ'ընդունի իր բնակարանը, Բերա, Աղա Ճամի, Սագըզ Աղաճ, թիւ 6. երեքշաբթի և շաբաթ օրերը կը գտնուի ժամը 8-10 (Ը. Ե.) Շիշլիի Մանկանց միջազգային հիւանդանոցը, և իր մասնաճիւղին մէջ, Բերա, ռուսական դեսպանատան դիմաց, Ապուտ էֆ. խան, թիւ 22 աբարթրանը, ժամ 10-12 (Ը. Ե.)։ Զորեքշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի։ 40-7

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՕՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն.	108 ղր.
» » » վեցամս.	60 »
Գաւառներու համար տրկն.	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի հմր. տարեկան	35 ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժնեգիները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ ժամն միջոցը Մանատրոսքն է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

BANQUE RUSSE

Pour le commerce étranger

Հիմնուած՝ 1871ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ

ԱՄՍՕՐՅԱՅՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԳ

ՑԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաճիֆօֆի սակարան, Սեճնայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրօֆ.

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկէլ, Ասդրախան, Արմաւիր, Գաքու, Գալաքօվօ, Էքաթէրինօսլաւ, Էլիզավէթգրատ, Իսմայիլ, Կէրսոն, Քիէֆ, Քազլօֆ, Խօքանդ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովգորոտ, Նովօ, Նիքոլայեվսք, Նովորոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բաքրօճքայա-Սլոպոտա, Բուլգավա, Ռիգա, Ռիազան, Ռոմնի, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմֆիրոսք, Սեմֆէրօբոլ, Զիսթօբոլ, Թիումէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուգ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վոլոգտա և Վոսնէսէնսք։

ԴՈՒԹԱԿԱՆԱՒՈՐԻՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանդրիա (Խէրսոնի մէջ), Պոպրիչեց, Եւրադօրի, Քաքովքա, Նիքօրոլ և Սբոլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ. —Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քսմիթօնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավառելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնուցուկ նպաստաւոր տոկոսով։

Աւագագոյն ԴԱՐԵԳԻՆ ՊՕՃԱՃԵԱՆ

ցցուած կողերուն վրայ գամուած աստիճաններէն, մինչ Տանթէս երկրորդ նաւապետն տեղը կ'անցնէր, ձգելով որ նաւաստիները եւ հաղուակալ Տանկլառ իրարու հետ խօսակցին։ Հաղուակալը, իր խցիկէն դուրս ելլելով, նաւաստիները դիմաւորելու կ'երթար։

Նորեկը քսանվեցի—քսանվեց տարեկան երիտասարդ մըն էր, մայլ ու յարգամիտ երեւոյթով իր գերադասներուն հանդէպ, ամբարտաւան իր ստորադասներուն նկատմամբ. բացի իր հաղուակալի պաշտօնէն, որ խորշէնքով կը դիտուի նաւաստիներուն կողմէ, ընդհանրապէս անոնց համարումը չէր վայելեր, մինչ Լիսմոն Տանթէս ընդհակառակը կը սիրուէր նաւաստիներէն։

—Պարոն Մորել, իմացաք պատահած դժբախտութիւնը, այնպէս չէ՞, ըսաւ Տանկլար։

—Այո՛, այո՛։ Խեղճ նաւապետ Լոքլէր։ Աղէտ եւ պարկեշտ մարդ մըն էր։

—Մանաւանդ պատուական նաւաստի մը, ծովային կիսաձիլին մէջ ծերացած, ինչպէս պէտք է ըլլայ ան մարդը, որուն կը յանձնուին Մորել եւ որդի առեւտրական տան պէս կարեւոր հաստատութեան մը շահերը, պատասխանեց Տանկլար։

— Բայց, Տանկլառ, ինծի այնպէս կը թուի որ ձեր ըսածին պէս այնքան հին նաւաստի ըլլալու պէտք չկայ, արհեստին հմուտ դառնալու համար, ըսաւ նաւաստիը, Տանթէսի նայելով, որ նաւը խարսխելու տեղ կը փնտռէր։ Անտարակիս մեր բարեկամը, էմսօն, որ իր արհեստը իգործ կը դնէ, առանց մէկուն խորհուրդներուն պէտք զգալու։

— Այո՛, երիտասարդ է, և երիտասարդ մը չի տարակուսիր, ըսաւ Տանկլառ, քովնտի նայուածք մը ձգելով Տանթէսի վրայ, ուր ատելութեան չող մը կը փայլէր։ Նաւապետը դեռ նոր մեռած, ան տառձնեց նաւուն հրամանատարութիւնը. առանց խորհուրդ հարցնելու և ոչ մէկուն՝ էլպա կղզին մէջ մէկ ու կէս օր կորոնցնել տուաւ մեզի, փոխանակ ուղղակի Մարսիլիա դառնալու։

— Նաւուն հրամանատարութիւնը անոր կ'իյնար իբր երկրորդ նաւապետ, ըսաւ նաւաստիը. գալով էլպա կղզին մէջ մէկ ու կէս օր կորոնցնելուն, սխալ գործած է. միայն թէ նաւը վնասած չէլլայ։

— Նաւը ինծի չափ ալէկ է, և կը փափաքիմ որ դուք ալ այնպէս ըլլաք, Պարոն Մորել. մէկ ու կէս օրուան կորուստը քմահաճոյքի արդիւնք է պարզապէս, այն է ցամաքը պտտիլ հաճոյքի համար. անաւարիկ եղածը։

— Տանթէս, հոս եկէ՛ք, ըսաւ նաւաստիը, երիտասարդ նաւապետին կողմը դառնալով։

— Ներողութիւն, պարոն, մէկ վայրկեանէն կուգամ, ըսաւ Տանկլառ։

Ցետոյ նաւաստիներուն դարձած, Տանթէս յարեց.

— Խարսխեցէք։

Խարսխը իջուցուեցաւ իսկոյն, շղթային ազմկալից ա կումով։ Տանթէս իր պաշտօնին գլուխը մնաց, հակառակ նաւուղղին ներկայութեան, մինչեւ այն ատեն երբ նաւուղղը վերջ տուաւ իր նաւային շարժումներուն. յետոյ նաւաստիներուն ըսաւ.

— Կայմադրօշիկը մինչեւ կայմին կէսը իջեցուցէք, առագաստակալները իրարու վրայ խաչաձեւեցէք։

— Կը տեսնէք, իմ խօսքիս վրայ, ինքզինքը նաւապետ կը կարծէ, ըսաւ Տանկլառ։

—Արդէն նաւապետ է իրապէս, պատասխանեց նաւաստիը։

—Այո՛, առանց ձեր և ձեր ընկերակցին սարդրութեան, պարոն Մորել։

—Էհ, ինչո՞ւ համար այդ պաշտօնին վրայ չպահենք զինքը, ըսաւ նաւաստիը։ Գիտեմ երիտասարդ ըլլալը, բայց ինծի կը թուի որ բոլորովին դործին նուիրուած և շատ փորձառու է ան։

Ամպ մը անցաւ Տանկլառի ճակատէն։

—Ներողութիւն, պարոն Մորել, ըսաւ Տանկլառ, մտենալով, հիմա որ նաւը խարսխած է՝ կրնամ ձեզի հետ խօսիլ. կարծեմ գիս կանչեցիք, չէ՞։

Տանկլառ քայլ մը ընկրկեցաւ։

—Ձեզի կ'ուզէի հարցնել թէ ինչո՞ւ համար կանգ առած էիք էլպա կղզին մէջ։

—Ձեմ գիտեր, պարոն. նաւապետ Լոքլէրի վերջին հրամանը կատարելու համար, որ մեռած ատեն ինծի տուած էր խոշոր ծրար մը՝ Մարէշալ Պէրթրանի յանձնելու համար։

—Իսմօն, տեսա՞ք մարէշալը։

—Մե՞ծ մարէշալը։

—Այո՛։

Մորել շուրջը գիտելէ յետոյ, մէկդի քաշեց Տանկլառը ու հարցուց ալխուժով։

—Կայսրը ի՛նչպէս է։

—Լաւ է, որչափ որ կրցի դատել աչքերով։

—Ուրեմն բոլորն ալ տեսաք։

—Մարէշալին քով մտաւ, երբ հոն կը գտնուէի։

— Խօսեցա՞ք անոր հետ։

—Այո՛ն, ինք խօսեցաւ ինծի հետ, պարան, ըսաւ Տանթէս ժպտագին։

— Ի՞նչ ըսաւ քեզի։

— Հարցումներ ըրաւ նաւուն, Մարսիլիայէն մեկնումի թուականին, հետեւած ճամբուն եւ իր մէջ գտնուող բեռերուն վրայ։ Կարծեմ թէ նաւը եթէ պարապ ըլլար, եւ ես ալ նաւապետը ըլլայի, մարէշալը պիտի ուզէր գնել զայն։ Բայց իրեն պատասխանեցի թէ երկրորդ նաւապետ մըն էի պարզապէս, եւ թէ այդ նաւը կը պատկանէր Մորել եւ որդի առեւտրական տան։ Ա՜հ, ա՜հ, կը ճանչնամ այդ առեւտրական տունը, ըսաւ ան։ Մորելները որդւոց որդի նաւատէր են. Մորել մը կար որ ինծի հետ մեեւնոյն պանդոկը կը ծառայէր, երբ Վալանս կը գտնուէի։

— Սաղդ է, գոչեց նաւաստիը, բոլորովին ուրախ. Բոլիքար Մորելն էր, իմ հօրեղբայրս, որ հարիւրապետ եղած է։ Տանթէս, իմ հօրեղբօրս ըսէք թէ կայսրը յիշած է զինքը. այն ատեն պիտի տեսնէք որ այդ ծերուկ քրթմնջողը պիտի սկսի լալ։ Մե՛ն, աղէկ ըրեր էք, Տանթէս, հոս բիւրապետ Լոքլէրի հրամանգներուն համաձայն կանգ առնելով էլպա կղզին մէջ, ըսաւ, բարեկամաբար ծեծելով երիտասարդին ուսը։ Սակայն եթէ իմացուէր որ ծրար մը յանձնած էիք մարէշալին, անոր հետ խօսելով, այդ բանը կրնար վտանգաւոր ըլլալ ձեզի համար։

— Զարմա՛ն, ինչպէս կրնայ վտանգաւոր ըլլալ ինծի համար, ըսաւ Տանթէս. չեմ գիտեր թէ ինչ տարած էի, և կայսրը ինծի ուղղեց այն հարցումները զորս պիտի ուզէր իրեն դէմը ելլող առաջին մարդուն։ Բայց, ներողութիւն, առաջապահական ու մաքսային պաշտօնեայները կուգան. կը թոյլատրէք, այնպէս չէ՞։

— Գործերնիդ նայեցէք, սիրելի Տանթէս։

Երիտասարդը հեռացաւ, և ան հեռանալուն պէս, Տանկլառ մօտեցաւ։

— Կ'երեւայ թէ լաւ պատճառներ ցոյց տուած է քեզի՝ Բօրթօ Ֆերրայի մէջ խարսխելու համար։

— Սքանչելի պատճառներ, սիրելի Տանկլառ։

(Շարունակելի)